Ազգ
Azg armenian daily

Փետրուար 25 Հինգշաբթի 1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիվ 34 (285)
գինը՝ 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Երեւան

Հայ-ադրբեջանական հանդիպում Ժնեւո՞ւմ

Երեկ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հետ ունեցած հանդիպման ընթացքում Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի Երեւանյան գրասենյակի ղեկավար Պիեռ Ժոսերոնը առաջարկել է Հայաստանում ստեղծել պատանդների եւ գերիների հարցերով պետական հանձնաժողով, նշելով, որ Ադրբեջանն արդեն այդպիսին ստեղծել է: Գրասենյակի ղեկավարը հայտնեց, որ Երեւան է ժամանել Կարմիր խաչի ներկայացուցիչը հայ սպաներին միջազգային մարդասիրական օրենքներին, մասնավորապես, պատերազմական պայմաններում խաղաղ բնակչության, գերիների եւ պատանդների հետ վարվելակերպին ծանոթացնելու նպատակով: «Կարմիր խաչը պատանդների հարցերով Ժնեւում հանդիպում է նախապատրաստում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ», ասաց պարոն Ժոսերոնը եւ ավելացրեց, որ ակնկալում է Հայաստանի համաձայնությունը: ■

Պետ

Խորհրդարանը քննարկում է, իսկ Ե. Աբգարյանը վախեցնում

ՀՀ Գերագույն խորհրդի երեկվա նիստում շարունակվեց «Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին» եւ «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքներում, կառավարության ձեւավորման հարցում լիազորությունների վերաբաշխմանը վերաբերող փոփոխությունների քննարկումը: Նախորդ օրը ներկայացված յոթ տարբերակներից ի վերջո քվեարկության դրվեցին երեքը՝ խորհրդարանում ներկայացված կուսակցություններից հինգը՝ ԱԺՄ-ն, ՀՅԴ-ն, ՄԻՄ-ը, ՀՔԺՄ-ն եւ ՀՀԿ-ն, խորհրդակցելով, Գերագույն խորհուրդ էին ներկայացրել համատեղ տարբերակ: Քննարկումների ընթացքում հստակեցվեցին նաեւ պատգամավորական խմբակցությունների՝ վերոհիշյալ փոփոխությունների նկատմամբ ունեցած դիրքորոշումները.

ՀՀՇ-ն կտրականապես դեմ էր լիազորությունների ցանկացած վերաբաշխմանը, ՀՌԱԿ-ի առաջարկության համաձայն կառավարության ձեւավորման խնդրում մեծացվում էին հանրապետության նախագահի եւ խորհրդարանի միջեւ համագործակցելու հնարավորությունները, իսկ «միացյալ» նախագծում գործադիր իշխանության կազմավորումը ամբողջությամբ փոխանցվում էր օրենսդիր բարձրագույն մարմնին: Խորհրդարանում պատգամավորների ներկայությունը բավականին մոտ էր քվորումի սահմանին, եւ ամենայն հավանականությամբ ներկայացված փաստաթղթերից ոչ մեկն էլ անհրաժեշտ ձայներ չէր հավաքի: Դրան ըստ կարգի պետք է հետեւեր նախագծերի վերադարձումը՝ վերամշակման նպատակով:

Սակայն, ինչպես պարզվեց, այդ հեռանկարը ամենեւին ձեռնտու չէր ՀՀՇ խմբակցության որոշ անդամների. Երջանիկ Աբգարյանը կամ սեփական նախաձեռնությամբ կամ, որ ավելի ցավալի՞ է, հանձնարարություն կատարելով որոշ յուրօրինակ կերպով հիշեցնել խորհրդարանական բանավեճեր լուծելու ռուս մատրոս Ժելեզնյակովի տարբերակը. նա պարզապես հայտարարեց. «Այնպես չանենք, որ մի օր այստեղ հայտնվի մեկը եւ հրամայի. «Ոտքի: Ձախ ուսն առաջ քայլով մարշ»: Ի՞նչ էր դա. պարզապես շանտա՞ժ, թե՞ Երջանիկ Աբգարյանի բերանով զգուշացվում է, թե ինչ է սպասվում մեզ բոլորիս եւ հատկապես ընդդիմությանը, երբ նրանք շարունակեն իրենց «խելոք չպահել»:

Հ. Դ.

Գազամուղը չի պայթեցվել: Վերջին երկու օրվա ընթացքում մայրաքաղաքում լուրեր են պտտվում, թե իբր կրկին պայթեցվել է Վրաստանի տարածքով Հայաստան եկող գազատարը: Հայաստանի կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Սանոյանը հերքեց նման լուրերը եւ նշեց, որ շարունակվում է գազի մուտքը Հայաստան, սակայն չնչին ծավալներով:

Ճակատ

ՍԱՐՍԱՆԳԻ ՋՐԱՄԲԱՐԸ ՀԱՅԵՐԻ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏԱԿ

Մարտեր Աղդամի եւ Մարտակերտի ուղղություններով

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ**, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալներով երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում շարունակում էր մնալ լարված:

Փետրվարի 23-ի երեկոյան եւ լույս 24-ի գիշերը շարունակվում էին թեժ մարտերը շրջանի Մեծշեն եւ Կուսապատ գյուղերի մերձակայքում: Վերջին տեղեկությունների համաձայն, ադրբեջանական կազմավորումները շարունակում են նահանջել կենդանի ուժի եւ մարտական տեխնիկայի զգալի կորուստներով: Հայկական կողմից տուժածների մասին տեղեկությունները ճշտվում են: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը վերահսկում են Սարսանգի ջրամբարի ամբարտակն ու հիդրոհանգույցը:

Միաժամանակ, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունից տեղեկացնում են, թե ադրբեջանական բանակին հաջողվել է Մարտակերտի շրջանում կասեցնել հայկական կազմավորումների գրոհը: Մանրամասնություններ չեն հայտնվում:

ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալներով, փետրվարի 23-ի երեկոյան եւ երեկ առավոտյան ռազմական գործողությունները շարունակվում էին նաեւ Աղդամի շրջանի Շելլի եւ Մարտունու շրջանի Մուղանլու գյուղերի ուղղությամբ: Մանրամասնությունները ճշտվում են: Փետրվարի լույս 24-ի գիշերը Աղդամի շրջանում տեղակայված կրակակետերից տանկերից, հրանոթներից եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել են Ասկերանի շրջկենտրոնն ու շրջանի Խանաբադ (Ոսկեվազ) գյուղը: Կան մասնակի ավերածություններ: Տուժածների մասին տեղեկություններ չկան: Ադրբեջանական աղբյուրները հայտնում են, թե այս ուղղությամբ կասեցվել է հայկական կազմավորումների գրոհը: Մարտերի ընթացքում իբր խփվել է հայկական մեկ տանկ եւ մեկ հետեւակի մարտական մեքենա:

Փետրվարի լույս 24-ի գիշերը Ադրբեջանի Ֆիզուլու շրջանի տարածքից զենքի տարբեր տեսակներից, այդ թվում «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել է Հադրութ ավանը: Կան մասնակի ավերածություններ: Հայկական ուժերը պատասխան կրակ են բացել: Ադրբեջանական աղբյուրները հաստատում են այս տեղեկությունը: Նույն գիշեր Լաչինի մարդասիրական միջանցքից հարավ ընկած ադրբեջանական հենակետերից հրետակոծվել են միջանցքը պաշտպանող ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի դիրքերը: Տուժածներ չկան: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան: ■

Հրետակոծվել են Շուռնուխը եւ Կոռնիձորը

Ինչպես Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից **ՀԱՍՄԻԿ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆԸ**, Կոռնիձորի ինքնապաշտպանության շտաբի հաղորդման համաձայն, փետրվարի 24-ի գիշերը, ժամը 1-ին, Ղուբաթլուի շրջանի Գյալեբիրդ գյուղի տարածքից հրետակոծվել են Կոռնիձորի պաշտպանական դիրքերը: Հրետակոծությունը տեւել է 4 ժամ, որի ընթացքում թշնամին օգտագործել է թնդանոթներ եւ հաուբիցներ: Ինքնապաշտպանական ուժերի պատասխանից հետո կրակը դադարել է:

Փետրվարի 24-ին, ժամը 13-ին Ղուբաթլուի շրջանի Սեյթազ գյուղի տարածքից հրետակոծվել են նաեւ Շուռնուխի պաշտպանական դիրքերը: Վնասվել են էլեկտրական կապի գծերը:

Ինչպես հաղորդում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, հրետակոծությունների հետեւանքով հայ զինվորներից մեկը զոհվել է:

Ըստ նույն աղբյուրների, փետրվարի լույս 24-ի գիշերն Ադրբեջանի Թովուզի շրջանի տարածքից հրետակոծվել են Տավուշի շրջանի Պառավաքար եւ Մովսես գյուղերը: Հայկական կողմը դիմել է պատասխան գործողությունների: Մեր կողմից տուժածներ չկան: Հայաստանի սահմանամերձ մյուս շրջաններում երեկ եւ նախորդ գիշեր համեմատաբար հանգիստ է եղել:

Միեւնույն ժամանակ, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունից հայտնում են, թե նույն գիշեր Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի Քոլլուղըշլաղ, Ռազիդերե, Գոյուղների, Խաչղաս, Յոխարի Ենգիջի, Սարիկան եւ Աղստաֆայի շրջանի Քյոհնաղըշլաղ եւ Վազղնդյա գյուղերը: Մանրամասնություններ չեն հայտնվում:

Ըստ նույն աղբյուրների, բավականին երկարատեւ ընդմիջումից հետո հրետակոծվել է նաեւ Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության Կիլիթ գյուղը: Կան ավերածություններ: Տուժածների մասին տեղեկություններ չկան:

Ինչպես ավելի ուշ տեղեկացանք Գորիսի մեր թղթակցից, ժամը 19-ից Ղուբաթլուի շրջանի Գյալեբիրդ տարածքից «Գրադ» կայանքներից շարունակվում էին հրետակոծվել Տեղ եւ Կոռնիձոր գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Պաշտպանական դիրքերում ձեռնարկվել են պատասխան գործողություններ:

Նույն օրը ադրբեջանական կողմը հրետակոծել է նաեւ Խնձորեսկ գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Վերջին ժամի դրությամբ տուժածներ չկան: ■

Դուդաեւի ներկայացուցիչը Երեւանում

Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը, փետրվարի 22-ին Երեւան է ժամանել Չեչնիայի նախագահ գեներալ Դուդաեւի անձնական ներկայացուցիչը՝ արդարադատության նախարար Օսման Իմաեւը: Նա եկել է տնտեսական հարցերով, միեւնույն ժամանակ շարունակելով նաեւ միջնորդական առաքելությունը: Պրն. Իմաեւը հանդիպել է պետնախարար Գագիկ Շահբազյանին: Մամուլի քարտուղարի ասելով, արվել են մի շարք առաջարկություններ, որոնք ընդունելի են Հայաստանի համար: Քաղաքական հարցերի քննարկման ընթացքում Օսման Իմաեւն այն միտքն է հայտնել, որ եթե Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղն այժմ հայտնեն ռազմական գործողությունները դադարեցնելու մասին, ապա նույնը կկատարի նաեւ Ադրբեջանը: Սակայն մեր կողմից ասվել է, թե դրա համար պետք են հստակ երաշխիքներ: «Ադրբեջանը կարող է հայտարարի զինադադարի մասին, նույնիսկ մի քանի օր սառեցնի ռազմական գործողությունները, եւ նոր ուժեր հավաքելով հարձակվի Ղարաբաղի վրա», ասաց պրն. Աբրահամյանը, միեւնույն ժամանակ նշելով, որ չի կասկածում չեչենական կողմի անկեղծության վրա:

«Ազգ»

Աշխարհ

Բուտրոս Ղալին հավանություն է տալիս Քլինթոնի ծրագրին

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը համաձայնել է Բոսնիա օդային մատակարարումներ կատարելու մասին Քլինթոնի ծրագրին: Քլինթոնը խորհրդակցել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հետ «զուտ մարդասիրական» օդային մատակարարումներ կատարելու մասին, որոնք, ինչպես հայտարարել է ԱՄՆ-ի նախագահը, չեն սպառնում ԱՄՆ-ին ավելի խորը ներքաշել հակամարտության մեջ: Մարդասիրական մատակարարումները ոչ մի «ռազմական առնչություն չեն ունենա», ասել է Քլինթոնը: Ղալին, որն իր մտահոգությունն էր արտահայտել ԱՄՆ-ի բացարձակ առանձին օդային մատակարարման կապակցությամբ, Օվալաձեւ կաբինետում ունեցած հանդիպումից հետո հայտարարել է, թե իրենք համաձայնեցին, որ այստեղ որեւէ խնդիր չկա, եւ որ կլինի «լիակատար համակարգում» ՄԱԿ-ի հետ: Մինչդեռ ԱՄՆ-ը օգնության կոչով դիմել է այլ երկրների: Բոսնիայի սերբերի բանակը զգուշացրել է ԱՄՆ-ին, որ շրջափակման մեջ գտնվող մուսուլմաններին պարաշյուտով հրատապ օգնություն իջեցնելը կարող է տանել մարտական գործողությունների ուժգնացման:

Իսրայելը ցանկանում է վերանայել պաղեստինցիների արտաքսման գործը

Իսրայելի պետական պաշտոնյաները նշել են, որ իրենք ցանկանում են արագացնել պաղեստինցիների արտաքսման գործերի վերանայումը, մի քայլ, որն ուղղված է օժանդակելու Միջին Արեւելքի խաղաղարար բանակցությունները վերակենդանացնելու պետքարտուղար Քրիստոֆերի ջանքերին: Իսրայելն ԱՄՆ-ի պետքարտուղարին հավաստիացրել է, որ պաղեստինցիների դեկտեմբերի 17-ի արտաքսումը բացառություն էր իրենց կառավարության քաղաքականության մեջ: Պաղեստինցիների սկզբնական արձագանքը սառն է եղել:

Խոչընդոտներ փոքրամասնությունների առջեւ

ԱՄՆ-ի գերագույն դատարանն ավելի դժվարացրեց ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների գործունեությունը, որոնք պահանջում էին, որ նահանգային իշխանությունները վերանայեն օրենսդրական սահմանները՝ ստեղծելու համար գոտիներ, որոնցում կգերակշռեին ոչ սպիտակամորթ ընտրողները: Դրան զուգահեռ, դատարանը սահմանել է, որ դատաքննության ժամանակ ստելու համար հասանելիք քրեական պատժամիջոցը խստացնելը չի խախտում վկայություն տալու պաշտպանյալի իրավունքը:

Սպառնում են դատի տալ կառավարությանը

Հնդկական ոստիկանությունը խոչընդոտել է ավելի քան 27 հազար մարդու տեղաշարժը երկրով մեկ հինդուների ազգայնամոլական ցույցին նրանց մասնակցությունը կանխելու նպատակով: Այս կապակցությամբ աջ կուսակցություններից մեկը հայտարարել է, որ ինքը դատի կտա կառավարությանը «ճնշիչ միջոցներ գործադրելու համար»: Պաշտոնյաները երկյուղ էին կրում, որ Նյու Դելիում կայանալիք այդ ցույցը նոր թափ կհաղորդի հինդու-մուսուլմանական առճակատմանը: ■

Արամ Աբրահամյան. «ԵԹԵ ՄՆԱՐ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ, ՄԻՆՉԵՎ ՀԱՋՈՐԴ ՀԱԶԱՐԱՄՅԱԿ ՈՉ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԿԸՆՏՐՎԵՐ, ՈՉ ԷԼ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Հայաստանի նախագահի նոր մամուլի քարտուղար է նշանակվել 33-ամյա Արամ Աբրահամյանը, որը մինչ այդ աշխատում էր որպես նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար: Երեկ տեղի ունեցավ պրն. Աբրահամյանի առաջին մամուլի ասուլիսը:

Տեղեկանք: Արամ Աբրահամյանը ծնվել է 1960 թ. փետրվարի 17-ին: 1978-ին ավարտել է Չայկովսկու անվան միջնակարգ երաժշտական դպրոցը, իսկ 1983 թ. Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցի երաժշտագիտական բաժինը: Արվեստագիտության թեկնածու: 1986 թ. համատեղել է գիտական եւ լրագրողի աշխատանքը: 1991 թ. գործընկերների հետ հիմնել է «Ա-1» համահայկական անկախ ստուդիան: Արամ Աբրահամյանն ամուսնացած է, ունի երկու երեխա, անկուսակցական է եւ խիստ բացասական վերաբերմունք ունի [illegible] ամեն տեսակ կուսակցական անհանդուրժողականության նկատմամբ:

Տես էջ 4

digitised by A.R.A.R.@

ՎՐԱՍՏԱՆԸ ԿՐԿԻՆ ԽՈՍՏԱՆՈՒՄ Է ԿԱՐԳԱՎՈՐԵԼ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

Շեւարդնաձեի այցը դառնում է հավանական

Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, փետրվարի 23-ին աշխատանքային այցով Թբիլիսիում էր գտնվում ՀՀ պատվիրակությունը արտգործնախարարի տեղակալ Արման Կիրակոսյանի գլխավորությամբ: Երկու պետությունների արտգործնախարարությունների միջեւ համագործակցության մասին համաձայնագրի շրջանակներում քաղաքական խորհրդակցություններ անցկացվեցին Վրաստանի արտգործնախարար Ալեքսանդր Չիքվաիձեի հետ: ՀՀ արտգործնախարարության մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ երկկողմ հարաբերությունների զարգացման ու խորացման հարցերը: Պրն. Կիրակոսյանը ներկայացրել է մեր հանրապետությունում գազամուղի պարբերական պայթեցումների հետեւանքով ստեղծված վիճակը:

Վրաստանի արտգործնախարարը պրն. Կիրակոսյանին է հանձնել Վրաստանի ԱԳՆ նոտան, որում մասնավորապես ասվում է. «1991 թվականի դեկտեմբերի հայտնի իրադարձությունների, արեւմտյան Վրաստանում անկայուն իրավիճակի, ինչպես նաեւ Ցխինվալիի շրջանում եւ Աբխազիայում դրսից հրահրված ռազմական հակամարտությունների արդյունքում Վրաստանի Հանրապետությունը հայտնվեց ծանր տնտեսական եւ սոցիալական իրավիճակում, ինչն իր հերթին ճնաժամին իրադրություն առաջացրեց Վրաստանի ամբողջ տարածքում: Հատուկ մտահոգություն են առաջացնում դիվերսիոն բանդաների գործողությունները, որոնց գործունեությունն ուղղորդում են հանրապետության սահմաններից դուրս գտնվող հետադիմական ուժերը: Այդ գործողությունների հետեւանքով պայթեցվել են մի քանի տասնյակ ավտոմոբիլային եւ երկաթուղային կամուրջներ, շարքից դուրս բերվել կարեւորագույն կոմունիկացիաներ եւ ժողովրդական տնտեսության օբյեկտներ, ինչն իր հերթին հսկայական վնաս է հասցնում ոչ միայն Վրաստանի, այլեւ հարեւան Հայաստանի տնտեսությանը: Վրաստանի Հանրապետության ղեկավարությունը, իրավապահ մարմիններն անում են հնարավոր ամեն բան նման գործողությունները կանխելու նպատակով»: Այնուհետեւ նոտայում ասվում է». Վրացական կողմը, չնայած հայտնի դժվարություններին, միշտ էլ ջանացել է բարեխղճորեն կատարել իր պարտավորությունները, մասնավորապես գերազանցվել են 1992 թ. Հայաստանին բնական գազի մատակարարման պարտավորությունները: Ավելորդ չենք համարում հիշեցնել մեր պետությունների այդ գործողությունները, այդ թվում եւ տարերային աղետների ժամանակ, որոնք գործով բազմիցս ապացուցել են մասնակցությունը միմյանց ճակատագրում անհատույց օգնություն ցույց տալով եւ այլն: Մեր ժողովուրդների բարեկամական գոյակցության բազմադարյա պատմությունը չի կարող հարցականի տակ դրվել մի քանի բանդիտական կազմավորումների գործողությունների եւ դրանց հետ կապված խնդրային հակազդեցության պատճառով: Վրաստանի Հանրապետության ԱԳՆ-ն անհրաժեշտ է համարում մի անգամ եւս ընդգծել, որ տեղ գտած դիվերսիաների փաստերը բացահայտորեն ուղղված են Վրաստանի եւ Հայաստանի միջեւ ավանդական բարեկամական հարաբերությունների դեմ եւ չպետք է հանգեցնեն ընդհարման մեր պետությունների միջեւ եւ անցանկալի ազդեցություն ունենան բարձր մակարդակի հանդիպման նախապատրաստման ընթացքի վրա:

Վրաստանի Հանրապետության պետական իշխանության մարմինները առաջիկայում կձեռնարկեն բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները ահաբեկիչների ցուցադրական պատժման նպատակով», վերջում ասվում է Վրաստանի ԱԳՆ նոտայում:

Ալեքսանդր Չիքվաիձեն Արման Կիրակոսյանին հանձնեց նաեւ Վրաստանի եւ Հայաստանի միջեւ միջպետական պայմանագրի եւ երկկողմ հարաբերությունների չարբեր ոլորտներին վերաբերող ավելի քան 20 համաձայնագրերի նախագծեր, որոնք նախատեսվում են կնքվել Երեւանում հայ-վրացական բարձր մակարդակի հանդիպման ընթացքում:

Նույն օրը Հայաստանի ԱԳՆ պատվիրակության անդամներին ընդունեց Վրաստանի վարչապետ Թենգիզ Սիգուան: Բանակցությունների ընթացքում քննարկվեցին գազամուղի համատեղ պաշտպանության հնարավորությունը, Հայաստանին հատկացված գազի ծավալների անխափան մատակարարման, Վրաստանի տարածքով անցնող Հայաստանին հասցեագրված բեռների, մասնավորապես էներգակիրների անարգել տեղափոխման, ինչպես նաեւ Վրաստանը Հայաստանին կապող երկաթուղու անխափան աշխատանքի հարցերը:

Վրացական կողմը խոստացավ բացառել էլեկտրաէներգիայի երկարատեւ անջատումները երկաթուղում:

Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել կազմակերպել երկու պետությունների պաշտպանության եւ ներքին գործերի նախարարությունների ղեկավարների հանդիպում, որտեղ կքննարկվեն գազատարի, այդ թվում եւ համատեղ պաշտպանության կոնկրետ խնդիրներ: Դրանից զատ, վրացական կողմը խոստացավ իսկույն եւեթ կազմակերպել պարեկային հսկողություն գազամուղի շրջանում: Հանդիպումներին հայկական կողմից մասնակցում էին էներգետիկայի եւ վառելիքի փոխնախարար Երվանդ Զախարյանը, արտգործնախարարության բաժնի վարիչ Է. Խոջայանը, Վրաստանում Հայաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Լեւոն Խաչատրյանը:

Վրացական կողմից հանդիպումներին մասնակցում էին արտգործնախարարի տեղակալներ Գոգա Գորգիլաձեն եւ Մալխազ Կակաբաձեն, ներքին գործերի նախարարի տեղակալ Ջիմմի Միքելաձեն, ինչպես նաեւ էներգետիկայի նախարարության բարձրաստիճան ներկայացուցիչներ:

Միեւնույն ժամանակ ավելացնենք, որ մոտ ժամանակներս կսկսվեն հայ-վրացական աշխատանքային խմբերի հանդիպումներ, որոնք կնախապատրաստեն Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցը: Դ. Ա.

Բաքու

Էլչիբեյը առաջարկում է հավերժացնել Խոջալուի զոհերի հիշատակը

Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը երեքշաբթի օրը հայտարարությամբ հանդես գալով Խոջալուի ողբերգության տարելիցի կապակցությամբ, Հայաստանին մեղադրել է ծավալապաշտության եւ ադրբեջանական ժողովրդի ցեղասպանության մեջ: Նրա խոսքերով, Ադրբեջանի դեմ մղվող չհայտարարված պատերազմի հինգ տարում հրկիզվել է 119 ադրբեջանական բնակավայր: Հազարավոր կանայք, ծերունիներ, երեխաներ ստացել են ծանր խեղումներ, ավելի քան 230 հազար մարդ գաղթական է դարձել իր հողում: Ա. Էլչիբեյը ընդգծել է, որ անհրաժեշտ է համարում հայերի ահաբեկչության զոհերի հիշատակը հավերժացնող իրավական հատուկ փաստաթղթի նախապատրաստումը: Նրա կարծիքով, դա կնպաստի Ադրբեջանում արդարության եւ օրինականության վերահաստատմանը, մարդու իրավունքների պաշտպանությանը: ԻՖ

Կրիշնայականներին համարում են իսլամի թշնամիներ

Ադրբեջանի կրիշնայական համայնքի դեմ միլիոնատեր Ջաննար Ալիեւի սկսած դատավարության ընթացքում Բաքվի գործադիր իշխանության եւ հանրապետության կրոնական գործերի խորհրդի արխիվներից անհետացել են Ադրբեջանի կրիշնայական ընկերության փաստաթղթերը: Ալիեւը հետ է վերցրել համայնքին նվիրած տունը՝ ի նշան բողոքի Հնդկաստանի Այոդիա քաղաքում հինդուների կողմից մահմեդականների մզկիթի ավերման: Ինչպես հայտարարեց համայնքի անդամ Շամախյանը, վերջերս համայնքի ֆինանսական գործունեությամբ սկսել է հետաքրքրվել հարկային տեսչությունը: Նրա կարծիքով, հանրապետության որոշակի շրջանակներ ուզում են ոչնչացնել կրիշնայական համայնքը: Իսկ Ադրբեջանի իսլամական կուսակցության ղեկավարներից մեկը՝ Հաջի Հաջիաղան «Ազերբայջան» թերթում կրիշնայականներին հայտարարել է «իսլամի թշնամիներ»: ՆՏ

16 միլիոն դոլար ադրբեջանական դրամի տպագրմանը

Ադրբեջանի մամուլի պետական կոմիտեում հայտնեցին, որ դրամանիշերի եւ արժեթղթերի պատրաստման տպարանի ստեղծումը հնարավոր դարձավ Ադրբեջանին ազգային դրամի տպագրության տեխնոլոգիական գծի մատակարարման եւ մոնտաժման շուրջը գերմանական «Սան Մալեր» ֆիրմայի հետ կնքված պայմանագրի շնորհիվ: ՆՏ

Ս. Սայադովի նամակը ՄԱԿ-ին

Ադրբեջանի հեղափոխական վերածննդի կուսակցության առաջնորդ Սայադ Սայադովը ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին նամակ է ուղարկել, խնդրելով ընդլայնել նախկին Հարավսլավիայում ռազմական հանցագործներին դատելու համար վերջերս ստեղծված Միջազգային ատյանի լիազորությունները: «5 տարի է, ինչ Ադրբեջանը հարեւան Հայաստանի կողմից ագրեսիայի է ենթարկվում,- նշվում է նամակում,- եւ պ. Բուտրոս Ղալին կարող էր օգտագործել իր հեղինակությունը Միջազգային ռազմական ատյանի իրավասությունների մեջ մտցնելու Ղարաբաղյան պատերազմի եւ Բաքվի հունվարյան ողբերգության մեղավորներին դատելու հարցերը»: ՆՏ

Կշահագործվի օդանավակայանի միջազգային հատվածը

Մոտ ժամանակներս Ադրբեջանում կշահագործման կհանձնվի «Բինա» նոր օդանավակայանի միջազգային հատվածը: Այդ մասին հայտնելով, Բաքվի «Ազալ ավիա» ավիաընկերության տնօրեն Մախմուդ Ասադովը նշեց, որ նոր օդանավակայանի շահագործումից հետո մասնավորապես եռապատիկ կավելանա արտասահմանյան թռիչքների թիվը, հետեւաբար կաճեն վալյուտային մուտքերը: ՆՏ

Փարիզ

ՀՀ նոր արտգործնախարարը հանդիպեց Դյումային

Փետրվարի 23-ին ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը Փարիզում հանդիպում է ունեցել Ֆրանսիայի արտգործնախարար Ռոլան Դյումայի հետ, որի ընթացքում քննարկվել են երկու պետությունների հարաբերությունների զարգացմանն ու խորացմանն առնչվող հարցեր, ինչպես նաեւ շրջանի իրադրությունը մասնավորապես կապված ղարաբաղյան հակամարտության քաղաքական կարգավորման հիմնահարցերի հետ: Նույն օրը պրն. Վ. Փափազյանը հանդիպել է նաեւ Ֆրանսիայի առողջապահության եւ մարդասիրական գործերի նախարար Բեռնար Կուշներին: Քննարկվել է Հայաստանին ցուցաբերվող մարդասիրական օգնության ծավալների մեծացման հնարավորությունը: ■

Թբիլիսի

Վրացիները կոչ են անում չգործարկել Հայաստանի ԱԷԿ-ը

Վրաստանի բնապահպան գիտնականները հայ գործընկերներին կոչ են արել «բոլոր ջանքերը գործադրել անորոշ վիճակում Հայաստանի ատոմակայանի գործարկումը թույլ չտալու համար»: 1988 թ. դեկտեմբերյան երկրաշարժից հետ փակված ԱԷԿ-ի գործարկմանը կողմ են հայ էներգետիկները, որոնք այդ ուղին առավել իրական են համարում հանրապետության վառելիքաէներգետիկ ճգնաժամի հաղթահարման համար, փետրվարի 24-ին հաղորդեց «ԻՖ»-ը:

Չորեքշաբթի օրը Թբիլիսիում հայ բնապահպաններին հասցեագրված դիմումի մեջ վրացի գիտնականները հայտարարել են, որ անթույլատրելի է ԱԷԿ-ի գործարկումն առանց հիդրոօդերեւութաբանական հիմնավորման, աշխատանքի պատրաստ ռեժիմի, սեյսմապաշտպանության նախագծերի մշակման: Վրացի բնապահպանների կարծիքով, հարկավոր է նաեւ մանրակրկիտ վերլուծել ԱԷԿ-ից ռադիոակտիվ ջրերի վթարային արտանետման հետեւանքները: ԻՖ

Ինչպես «ԻՖ»-ին հաղորդեցին «Վրացգազ» դեպարտամենտում, վերջին օրերի ընթացքում թուրքմենական գազի մատակարարումները Վրաստան էապես կրճատվել են: Օրինակ, փետրվարի 22-ին Վրաստանը ստացել է 17 միլիոն խմ գազ, ինչը 7 միլիոնով պակաս է սովորական ծավալներից: Թուրքմենստանը այդ հանգամանքը բացատրում է նրանով, որ նվազել է գազի արդյունահանումը: Բացի այդ, Վրաստանի եւ Թուրքմենստանի միջեւ դեռ չի կնքվել այս տարի գազի մատակարարումների մասին համաձայնագիր:

Քլինթոնի նամակը ՀՀ նախագահին

Երեւան, 24 փետրվար, «Սնարք»: Չորեքշաբթի օրը Հայաստանի նախագահի աշխատակազմը հաղորդում է տարածել այն նամակի մասին, որը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ստացել է ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնից: Նամակում ԱՄՆ-ի նախագահը մտահոգություն է արտահայտում Հայաստանի շրջափակման առնչությամբ եւ հայտնում այն ջանքերի մասին, որոնք ԱՄՆ-ը Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի հետ վարվող բանակցություններում գործադրում է հանրապետության իրավիճակը մեղմելու նպատակով: ■

Հայ-ուզբեկական համաձայնագիր

Երեւան, 24 փետրվարի «Սնարք» Հայաստանը եւ Ուզբեկստանը փետրվարի 23-ին Տաշքենդում ստորագրել են մի շարք միջպետական համաձայնագրեր: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեց Հայաստանի կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Մանոյանը, քննարկվել են նաեւ երկու հանրապետությունների 1993 թ. առեւտրատնտեսական համագործակցության, միջբանկային հաշվարկների կազմակերպման եւ փոխադարձ հաշվարկների պարտքային պարտավորությունների կարգավորման հարցերը:

Համաձայնագրերն ստորագրել են Ուզբեկստանի վարչապետ Աբդուլհաշիմ Մութալովը եւ Հայաստանի վարչապետի առաջին տեղակալ Վիգեն Չիտեչյանը: ■

Երեւանի խանութների [illegible] ապահովության բաժնի գործավար Մանյա Շահինյանը «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ հրանից ստացված [illegible] բացահայտելու է հետեւյալ կերպ. առաջին հերթին 6, այնուհետեւ 5 անգամ փախած երեխա ունեցող մայրերին եւ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին: ՆՏ

Վաշինգտոն

ՀՀ դեսպանը ձեռնամուխ է եղել աշխատանքին

Երեւան, 24 փետրվար, «Սնարք»: ԱՄՆ-ում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ռուբեն Շուգարյանը ժամանել է Վաշինգտոն, որտեղ փետրվարի 23-ից ձեռնամուխ եղավ իր պարտականությունների կատարմանը:

Փետրվարի 20-ին Շուգարյանն Ատլանտայում զեկուցմամբ հանդես էր եկել «Քարտեր-սենթրի» խորհրդաժողովում, պատմելով շրջանի իրադրության մասին եւ ներկայացնելով Հայաստանի դիրքորոշումը ղարաբաղյան ճգնաժամի կարգավորման հարցում:

Հայաստանի դեսպանը հանդիպում էր ունեցել ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերի հետ եւ նրան հրավիրել այցելել Հայաստան: Քարտերն ընդունել է հրավերը: ■

Վարորդները պահանջում են նվազեցնել ուղեվարձը

Երեւանի երթու[illegible]ային տաքսիների մոտ 300 [illegible] վարորդներ չորեքշաբթի [illegible] գործադուլ [illegible]: Նրանք պահանջում են ուղեվարձը 80-ից իջեցնել 50 ռուբլու, քանի որ մարդիկ նախընտրում են մասնավոր մե[illegible] որոնց վարորդն[illegible] են պահ[illegible] պակաս վարձ [illegible]: Բացի այդ, տեսավ[illegible] վարորդները [illegible] օրական 13 հազար դրամ են [illegible] տալիս: Երթուղային տաքսի[illegible] այժմ Երեւանում փաստորեն [illegible] բե [illegible] փոխադրամիջոցն են: ■

digitised by A.R.A.R.@

Բարքեր

ԻՍԿ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԸ ՀՊԱՐՏԱՆՈ՞ՒՄ ԵՆ ՄԵԶԱՆՈՎ...

Հայաստանը ունի հազարամյակների պատմություն, և մենք հպարտանում ենք ազգային մեր հինավուրց ընդհանություններով ու հուշարձաններով: Սակայն ազգի պայծառ հիմքն ու զարդերն ոգին չեն սահմանափակվում լոկ հնությունները փառաբանելով: Իրոք, չէ որ օրեցօր մեր շրջապատը զարդարող նորանոր հուշարձանները մեր նորագույն ժամանակի ստեղծագործություններն են:

Ապարանի հերոսամարտի հուշարձանը մեր հանրապետության հրաշալիքներից է, ճարտարապետ Ռաֆայել Իսրայելյանի վերջին աշխատանքը: Այցելուները մեծ գոհունակությամբ են հեռանում այստեղից՝ շնորհակալության ու հիացմունքի իրենց խոսքն ուղղելով հեղինակներին ու կառուցողներին:

Սակայն, ինչպես ասում են, լավից լավն էլ կա: Եվ ահա, որպեսզի հուշարձանն առավել «կատարյալ» ու ժամանակակից լինի, վերջերս այստեղ որոշ «բարեփոխություններ» են կատարվել: Չբավարարվելով կոթողի վրա մեծ տառերով փորագրված «Հավերժ փառք հերոսներին» գրությունից, բարեփոխողներից մեկն արևելյան թևի վրա մեխով փորագրել է. «Փառք Ապարանցի ֆիդայիններին»: Ուրիշներն էլ եկել կարդացել են այն ու որոշել, որ հեղինակ Ռ. Իսրայելյանը կոթողի վրա բավականին ազատ տեղեր է թողել, ինչը թուլացնում է հուշարձանի տպավորությունը: Այս բացը լրացնելու նպատակով Ժաննան, Նունեն ու Արմինեն խոշոր տառերով իրենց անուններն են փորագրել 1915 թվականի նահատակների, 1918 թվականի Ապարանի ճակատամարտի հերոսների և երկրորդ աշխարհամարտում զոհված հայորդիների անունների կողքին, և գոհ, որ իրենց անուններն էլ արդեն մտան պատմության մեջ, հեռացել են: Հետո եկել են Գառոն, Գուգոն ու Նանոն, «փախի» Կարոյի և Կորյայի հետ ու նշել, որ այդ ամենը եղել է ոչ թե խոր անցյալում, այլ ընդամենը 1992 թվականին:

Իսկ թե որ թվականներին են տապալել Գուսան Շերամի հուշարձանը Գյումրիի «Սադում», դժվար է ասել, բայց թերևս քրեագիտությամբ զբաղվողն անգամ կարող է գուշակել, որ դա նոր ժամանակների ստեղծագործություն է: «Էս սարն իմն է, էս ծառն իմն է...»:

Վաղուց մոռացված առակի միայն նշված տողերն են հիշում մարդիկ ու ակտիվորեն սեփականաշնորհում ինչ կարող են: Քանի որ Գյումրիի լճի դիմացի պուրակը կատակով «Լճացման» պուրակ էին կոչում, որոշեցին նրան տալ ժամանակակից տեսք: Հենց մնացորդ «երիտասարդության համերաշխությանը» նվիրված հուշարձանի դիմաց մի նոր, մեր օրերի հուշարձան դրվեց. վագոն-խանութ և անգլերեն գրվեց «Comercial shop»: Բայց որպեսզի «վագոն-շոփը» պահպանի հավասարակշռությունը, նրա տերերը օգնության համար դիմեցին «երիտասարդությանը»: Վերջինիս համերաշխությանը նվիրված կոթողի քարերը պոկվեցին հուշարձանից և դարձան խանութին հիմք: Այ, այդպես...

Էս խանութն իմն է, էս քարն իմն է, դե փորձիր ձայն հանել, հը, չլինի՞ թե լճացման տարիներին եք կարոտել: Ոչ, ոչ, ի սեր աստծո, էս մինն էլ ահա, տար քեզ ծառա, միայն թե էդպես մի ջնջիր մեզ...

Էս մինն էլ Ալ. Պուշկինի հուշարձանն է, բզկտված, քայքայված, ջարդոտած: Հավաստացնեք, Պուշկինը ոչ մայիսյան ապստամբության մասնակից էր և ոչ էլ սոցիալիզմի կառուցման կողմնակից, ավելին, իր հանրահայտ «Ճանապարհորդություն դեպի Էրզրում»-ում նա հիացած նկարագրում է Հայաստանը, որի «հանդերն իրենց առատությամբ փառաբանվել են ողջ արևելքում»: Հիմա տեսներ Ալեքսանդր Սերգեևիչը, թե ինչպես են վարվել իր արձանի հետ: Հաստատ կհրաժարվեր այն մեկ գիշերից, որ անցկացրել է Գյումրիի Կազաչի պոստ կոչվող և մինչև այսօր էլ կանգուն մնացած աղյուսե եկեղեցու կողքի վրանում:

«Մեր բանակը մտավ Էրզրում: Հարք կտուրներին կանգնած հայերը ողջունելով բացականչում էին.

– Քրիստոնյանե՞ր, քրիստոնյանե՞ր...

Այստեղ-այնտեղ երևում էին մուսուլմանների մռայլ ու խոժոռ դեմքերը»:

Հիմա մենք Էրզրումից շատ այս կողմ ենք: Այն կողմը հիշում ենք միայն հուշարձաններով: Զայրանում ենք, որ «Այն կողմում» «ավերում են մշակույթի նմուշները: Ո՞ւր են Խծկոնքը, Հոռոմոսը, Տեկորն ու Վարագավանքը, մեր աչքի առջև, թեև դանդաղ, բայց հետևողականորեն ավերվում է Անին: Բայց մենք՝ քաղաքակիրթ հայերս, այդ նույն Տեկորն ու Վարագավանքը, Անին ու Խծկոնքը, Աղթամարն ու Գեղարդը կառուցած ժողովուրդը, ինչպե՞ս ենք թույլ տալիս ձեռք բարձրացնել հուշարձանի վրա մեր սեփական տանը:

Լավ է, որ մեզ մոտ հուշարձանները քարից են կառուցում, եթե հանկարծ նրանք լինեին փայտե, ո՞վ վառարանում կկնքեին իրենց մահկանացուն:

Իսկ բզկտված, փորագրված, մեխված ու խայտված հուշարձանները, որ դեռ մեր իսկ բարբարոսության անխոս զոհերն են, մի օր կարող են դառնալ մեղադրող կողմի վկաներ: Ի՞նչ կասեն այնժամ Ժաննաները ու Գագոները, «կոմերսիալ շոփում» սիգարետ ու օղի վերավաճառողները ու այլ կարգի [illegible], որոնք իրենց հետքն են թողնում հայոց աշխարհի հուշարձաններին: Իսկ նրանք՝ հուշարձանները, հպարտանո՞ւմ են մեզանով:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՍՈՒՐԱԴՅԱՆ

Տնտեսություն

Սեփականաշնորհում. քննարկումներ, վեճեր

Ինչպես հայտնի է դարձել «Նոյյան տապան» գործակալությանը, ՀՀ կառավարության 1991 թ. թիվ 581 և 1992 թ. թիվ 24 որոշումների համաձայն ՀՀ արդյունաբերության նախարարության կազմում ստեղծվել է պետական ձեռնարկությունների ապապետականացման և սեփականաշնորհման գործընթացի հարցերով զբաղվող հանձնաժողով: Ըստ էության, հանձնաժողովն իրականացնում է արդյունաբերության նախարարության ձեռնարկությունների հիմնական միջոցների վերահսկողությունը: Նրա նիստերում քննարկվում է հարցերի լայն սպեկտր՝ հիմնական միջոցների օտարում պետական սեփականությունից, դրանց փոխանցումը մեկ պետական ձեռնարկությունից մյուսին, անհրաժեշտության դեպքում նախարարության հսկողությամբ արտադրանքի վաճառահանում: Քննարկվում են նաև ինչպես պետական ձեռնարկություններին, այնպես էլ ոչ պետական կառուցվածքներին հիմնական միջոցներ վարձակալության տալու հարցերը: Փաստաթղթերի փաթեթը մանրամասնորեն ուսումնասիրվում են հանձնաժողովի կողմից: «Մեր նպատակը օրինականության, կարգուկանոնի և համապատասխան պետական ձեռնարկությունների նորմալ աշխատանքին օժանդակող գործընթացների իրականացումն է», «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտարարել է Հայաստանի Հանրապետության արդյունաբերության նախարարության շուկայական հարաբերությունների ու սոցիալական հարցերի գլխավոր վարչության պետ Դմիտրի Տեր-Մկրտչյանը: Հարցերի խոր և մասնագիտական ուսումնասիրությունը նպաստում է հանձնաժողովի աշխատանքում դրական արդյունքների ստացմանը: ՆՏ

Սփյուռք

Բժիշկ-բարեգործը

Ժան-Ժիլ Ալեքսանյանը այն մարդկանցից է, որոնք ամբողջ հոգով կապված են մայր հայրենիքի հետ և ձգտում են հնարավորին չափ օգնել իրենց ժողովրդին:

Աշխատելով Ֆրանսիայում, Կլիշի քաղաքում, որպես բժիշկ, նա իր բարեգործությունը սկսել է 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ի ավերիչ երկրաշարժից հետո: Նրա նախաձեռնությամբ ստեղծվեց ֆրանսիացի բժիշկների մի խումբ, որոնք համագործակցելով ֆրանսիական Կարմիր խաչի և այլ կազմակերպությունների հետ, օգնում էին աղետի գոտու տուժածներին: Հետագայում օգնության շրջանակները ընդլայնվեցին: Այժմ ուղարկվող դեղորայքից օգտվում են ոչ միայն աղետի գոտու բնակիչները, այլև Հայաստանի և Արցախի այլ բնակիչներ:

Սկսած 1992 թ., պրն. Ալեքսանյանի նախաձեռնությամբ Հայաստան է ուղարկվել 3 տոննա դեղորայք: Ավելին, ֆրանսիական Կարմիր խաչը կարողացել է համաձայնության գալ Ռուսաստանի Աէրոֆլոտի հետ և բեռների մի մասը Հայաստան տեղափոխել անվճար:

Ժ. Ալեքսանյանը և նրա համախոհները, ելնելով Հայաստանում ստեղծված օրհասական վիճակից, ցանկանում են էլ ավելի մեծացնել իրենց օգնության շրջանակները: Համագործակցելով բժշկական գիտությունների դոկտոր, առողջապահության ազգային ինստիտուտի տնօրենի տեղակալ պրն. Սերգեյ Ակոպովի հետ, այսօր մշակվում են նախագծեր, որպեսզի 1993 թ. դեղորայքային օգնությունից առավել շատ օգտվեն բնակչության սոցիալապես անպաշտպան խավերը:

Վերջերս պրն. Ալեքսանյանը նամակ է ուղարկել Հայաստան, որտեղ մտահոգություն է արտահայտում սկսած գործի համար: Նա անհանգստանում է, որ Հայաստանի պատասխանատու աշխատողները չեն կարողանում համաձայնության գալ Աէրոֆլոտի հետ, որպեսզի դեղորայքը տեղափոխվի:

Մինչդեռ ֆրանսիացի բժիշկները պատրաստ են շարունակել օգնությունը և էլ ավելի ընդլայնել այն: Մնում է հուսալ, որ Հայաստանի առողջապահության աշխատողները կնպաստեն այս հրաշալի նախաձեռնությանը: Թղթակից

Банк "НОЙ" принимает краткосрочные и долгосрочные вклады от населения и выплачивает:

за 3 месяца	45 процента
6 месяцев	00 процентов
1 год	300 процентов

Обращаться: гостиница "АНИ", комната 509

☎ 594-509, 565-107.

«Նոյ» բանկն ընդունում է կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ավանդներ բնակչությունից և վճարում է՝

3 ամսվա համար	45 տոկոս
6 ամսվա համար	100 տոկոս
1 տարվա համար	300 տոկոս

Դիմել՝ «Անի» հյուրանոց, թիվ 509 սենյակ:

☎ 59-45-09, 56-51-07

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտնվում է Հայդեսագրոբանկի բոլոր բաժնետերերին, որ ս/թ. ապրիլի 10-ին, ժամը 10-ին հրավիրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողով, որտեղ քննարկվելու են հետևյալ հարցերը.

1. Հայդեսագրոբանկի 1992 թ. գործունեության արդյունքների մասին:
2. Բանկի 1992 թ. հաշվեկշռի հաստատումը:
3. Բանկի վերստուգիչ հանձնաժողովի հաշվետվությունը:
4. Բանկի կանոնադրության մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին:
5. Բանկի խորհրդի կազմում փոփոխություններ կատարելու մասին:

Այն բաժնետերերը, որոնք հնարավորություն չեն ունենա մասնակցելու ընդհանուր ժողովին, իրավունք ունեն ձեռք բերված բաժնետոմսերին համապատասխան ձայնի իրավունքը լիազորել այլ բաժնետերերին կամ անձանց:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել
Հայդեսագրոբանկ
Երևան 10, Նալբանդյան 6, հեռախոս
58-95-81, 56-16-56, 56-15-01
շրջաններում՝ Հայդեսագրոբանկի բաժանմունքին:
Հայդեսագրոբանկի վարչություն

Ջրի պոմպերի աշխատանքը կախված է էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հաճախականությունից: ՀՀ կառավարությանն առընթեր օպերատիվ կառավարման շտաբի աշխատակազմի գլխավոր փորձագետ Արա Առաքելյանը հայտնեց, որ Երևանի Նորքի երկրորդ զանգվածի ջրամատակարարման խափանումը կապված է էլեկտրաէներգիայի մատակարարման անբավարար հաճախականության հետ: ՆՏ

Կենցաղ

Հայաստանում չեն շտապում անցնել ապահովագրական բժշկության

Երևան, 23 փետրվարի, «Սնարք». Հայաստանն առայժմ ի վիճակի չէ անցնելու ապահովագրական բժշկության սկզբունքներին, «Սնարք»-ի թղթակցին ասաց հանրապետության առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը: Նրա կարծիքով, այսօր երաշխավորված բյուջետային ֆինանսավորումից ոչ բյուջետային ապահովագրական մեթոդին անցնելը խիստ բացասաբար կանդրադառնար հանրապետության բնակչության բուժսպասարկման վիճակի վրա:

Նախարարի խոսքերով, շուտով Հայաստանի կառավարությունը կքննարկի առողջապահության նախարարության նոր կառուցվածքը և բժշկության զարգացման հիմնական ուղղությունները, որտեղ բավարար տեղ է հատկացված վճարովի բուժսպասարկումների, այդ թվում նաև ապահովագրական բաժնետիրական ընկերությունների զարգացմանը: ■

Գյումրի

Համախմբվում՝ են... կոմունիստները

Տևական ընդմիջումից հետո կրկին իրենց մասին խոսել տվեցին գյումրեցի կոմունիստները: Փետրվարի 22-ին Վարդան Աճեմյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնի շենքում, տեղի ունեցավ Հայաստանի կոմկուսի Գյումրիի կուսակցական կազմակերպության թվով 36-րդ, սակայն որոշ իմաստով հիմնադիր կոնֆերանսը: Մինչ այդ գործել էր կազմկոմիտեն, որը կատարել էր կարմիր անդամատոմսերին ու համայնավարական գաղափարներին հավատարիմ մնացած անձանց վերահաշվառում: Առ այսօր քաղաքում վերահաշվառման են կանգնել 520 կոմունիստներ, որոնք բոլորն էլ հրավիրվել էին մասնակցելու ժողովին:

Կոնֆերանսում, որտեղ բուռն խոսակցություն ծավալվեց հանրապետությունում և Գյումրիում տիրող քաղաքական ու սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, քաղաքական պայքարի մեջ համայնավարների ակտիվ ընդգրկման անհրաժեշտության մասին, վերստեղծվեց քաղաքային կոմունիստական կազմակերպությունը, ընտրվեցին նրա քաղաքական ղեկավար մարմինները:

Ինչպես երևում է, գյումրեցի կոմունիստները իրենց պլաններում ու մտադրություններում մենակ չեն: Կոնֆերանսի աշխատանքներին մասնակցում էին իրենց հարևան շրջաններից կոմկուսի ղեկավարության ներկայացուցիչներ:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գյումրի

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ՏՈՒԺԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության նոր հիմնադրված պլաստիկ և վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոնում

ՀԲԸՄ-ի Պլաստիկ և վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոնը (ՊՎՎԿ), որը գտնվում է Միքայելյանի անվան վիրաբուժության ինստիտուտում, հայտարարում է երկրաշարժից տուժած հիվանդների բժշկական քննություն հետևյալ վնասվածքներով. **բաց վերքեր** (սպիներ և խեղումներ), կոտրվածքներ, **սեղմված վնասվածքներ** (crush injuries), **անդամահատումներ, այրվածքներ, երեսի մաշկի** կամ **ոսկորների խեղումներ** և երեսի, ձեռքի, ոտքի նեարդային վնասվածքներ:

ՊՎՎԿ-ն կահավորված է ամերիկյան նորագույն սարքավորումներով, սպասարկվում են ԱՄՆ-ում մասնագիտացված բժիշկներն ու բուժքույրերը: Այն գործում է ըստ ամերիկյան կառավարության հետ համաձայնեցված օրինաչափությունների:

Ըստ ՊՎՎԿ-ի վիրաբույժներ Գագիկ Ստամբոլցյանի ու Գարեգին Բաբլոյանի քննության արդյունքների, երկրաշարժից տուժած հիվանդները կենթարկվեն վիրաբուժական օգնության:

Խնդրում ենք այցելել կամ զանգահարել ժամադրության համար հետևյալ հասցեով

Երևան, Հասրաթյան փող. 9, Միքայելյանի անվան վիրաբուժության ինստիտուտ,
ՀԲԸՄ-ի պլաստիկ և վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոն: Հեռ. 28.30.12:

EXAMINATIONS FOR EARTHQUAKE PATIENTS AT NEWLY ESTABLISHED

AGBU PLASTIC AND RECONSTRUCTIVE SURGERY CENTER

The AGBU Plastic and Reconstructive Surgery Center (PRSC), located at the Mikayelian institute in Yerevan, announces that it is now open for the examination of earthquake patients with the following types of injuries: **open wounds, scars** and **deformities, fractures** (broken bones), **crush injuries, amputations, burns, facial deformities of skin or bones, neurologic deformities of the face**, hands, legs.

The PRSC, furnished with new American medical equipment and staffed by U.S. hospital trained doctors and nurses, operates under standards established in cooperation with the U.S. Government.

Earthquake patients will be considered for surgery at the PRSC based on results of examinations by PRSC physicians, Dr. Gagik Stamboltsian and Dr. Garegin Babloyan.

Please visit or call to make an appointment:

AGBU Plastic and Reconstructive Surgery Center
Mikayelian Surgical Institute
9 Hasratian St. Yerevan
Telephone: 28-30-12.

digitised by A.R.A.R.@

«ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՐԶԱՊԵՍ ԹՅՈՒՐԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ Է»

ՀՌԱԿ խմբակցության նախագահ Վիգեն Խաչատրյանի ելույթը ՀՀ Գերագույն խորհրդի փետրվարի 23-ի նիստում

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը գտնում է, որ լիազորությունների վերաբաշխման նպատակով «Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի մասին» եւ «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքներում փոփոխությունները ավելի քան անհրաժեշտ են:

Դրա լավագույն ապացույցն այն ճգնաժամն է, որը տեւականորեն ապրում են հանրապետության օրենսդիր եւ գործադիր բարձրագույն իշխանությունները:

ՀՌԱԿ-ը մեկ անգամ չէ, որ նշել է խորհրդարանի արդյունավետ աշխատելու ներուժի մասին, միաժամանակ բոլորի ուշադրությունը հրավիրելով դրա համար անհրաժեշտ մեխանիզմների բացակայության վրա: Մենք ցավում ենք, որ Գերագույն խորհրդի բարեփոխումները չկայացան, եւ համոզված ենք, առանց այդ մասին որոշում ընդունելու անիմաստ է հանրապետության օրենսդիր բարձրագույն այս մարմնի հետագա աշխատանքների շարունակումը:

Ինչ վերաբերում է խնդրո առարկային, ապա անշուշտ, այդ օրենքներում կան բազմաթիվ հոդվածներ եւ կետեր, որոնք պետք է վերանայվեն: Սակայն մեր կարծիքով, նրանց մեջ հանգուցային է հանրապետության կառավարության ձեւավորման խնդիրը, որից էլ ածանցվում են մյուս բոլոր հարցերը: Այս հանգամանքը նկատի ունենալով, ՀՌԱԿ խմբակցության ներկայացրած նախագիծը պարունակում է վերոհիշյալ օրենքներում միայն կառավարության ձեւավորմանը վերաբերող փոփոխությունների առաջարկներ:

Դրանք հետեւյալ սկզբունքներ են ենթադրում. նախ հանրապետության նախագահին պետք է թույլ տալ կազմել այնպիսի կառավարություն, որին սատարում է խորհրդարանի մեծամասնությունը: Ինչ խոսք, ոչ ոք չի կարող խանգարել հանրապետության գործադիր բարձրագույն իշխանության ղեկավարին առանց այս փոփոխության էլ գնալ նման քայլի: Բայց ինչ-ինչ պատճառներով նա կամ չի համաձայնում, որ Գերագույն խորհրդում կա այդպիսի մեծամասնություն, կամ չի ցանկանում, եւ կամ նման քաղաքականությունը սխալ է համարում... Ի վերջո դա նախագահի խնդիրն է:

Սակայն մենք համոզվեցինք, որ հանրապետության նախագահը նման մոտեցում ըստ էության պարզապես չի ուզում կիրառել:

Այդ մասին մեր կուսակցությունն իր հայտարարության մեջ նշեց, երբ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը խիստ ձեւականորեն, իբր թե կառավարություն կազմելիս իրեն օգնելու համար, քաղաքական ուժերին նախարարների թեկնածուների ցուցակներ ներկայացնելու առաջարկություն արեց:

Հավանաբար, հանրապետության այսօրվա նախագահին պետք է օրենքով այդ հնարավորությունը տալ:

Եւ մենք մեր առաջարկության առաջին կետով նախատեսում ենք, որ հանրապետության նախագահը Գերագույն խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում վարչապետի թեկնածությունը, եւ երբ վերջինս հավանության է արժանանում, ապա նախագահի համաձայնությամբ կառավարություն է ձեւավորում: Դրանից հետո նա խորհրդարանին է ներկայացնում ծրագրային հիմնադրույթներ: Գերագույն խորհրդի կողմից այդ փաստաթղթի ընդունման դեպքում կառավարության կազմը համարվում է հաստատված:

Այս կետը ենթադրում է, որ նախագահը հարգելով իր հեղինակությունը պետք է բանակցությունների մեջ մտնի Գերագույն խորհրդի հետ եւ փորձի համաձայնության գալ: Հակառակ դեպքում պարզապես անիմաստ է օգտվել այդ քայլից:

Սա ինչ կտա: Նախ, կառավարությունը վստահ կլինի, որ խորհրդարանն իր գերակշիռ մասով պաշտպանում է նրա գործունեությունը, հետեւաբար նաեւ կիսում է գործադիր իշխանության քաղաքականության պատասխանատվությունը:

Երկրորդ, կառաջանա հստակ ընդգծված ընդդիմություն, որը հնարավորություն կունենա քննադատել այդ կառավարությանը, ներկայացնել իր տեսակետները: Սրանով նաեւ ժողովրդին հնարավորություն է տրվում հաջորդ ընտրությունների ժամանակ ավելի հստակորեն կողմնորոշվել:

Ցանկանում ենք ընդգծել, որ մեր կուսակցության մոտեցումն անձնավորված չէ: Մենք կողմնակից ենք այնպիսի մեխանիզմի կիրառմանը, որը հնարավորություն կտա ճշտելու, թե ի վերջո ովքեր են ձեւավորում քաղաքականությունը: Ժողովուրդն էլ իր հերթին կիմանա, թե ում պետք է շնորհակալ լինի լավ աշխատանքի համար եւ ընդհակառակը, գործերը տապալելու մեջ ովքեր են մեղավոր:

Երբ Գերագույն խորհուրդը չունի այն մեծամասնությունը, որը կիսում է հանրապետության նախագահի քաղաքականությունը, ապա գործի է դրվում մեր առաջարկի հաջորդ տարբերակը:

Խորհրդարանում հնարավոր է, որ ստեղծվի նախագահի հետ համաձայնության չեկող մեծամասնություն: Ուստի այդ դեպքում նրանք հնարավորություն են ստանում ձեւավորելու սեփական գործադիր իշխանությունը:

Հարց կարող է առաջանալ, թե այդ դեպքում հանրապետության նախագահը ինչպես պետք է աշխատի նման ձեւով կազմավորված կառավարության հետ: Այդ պատասխանը եւս կա, բայց ի վերջո, դա կլինի նախագահի խնդիրը:

Դրա փոխարեն հանրապետությունը կունենա կառավարություն, որին պաշտպանում է խորհրդարանի մեծամասնությունը: Իսկ դա երաշխիքն է այն բանի, որ գործադիր իշխանությունը կլինի կուռ, կայուն եւ քաղաքականության մեջ հետեւողական:

Եւ վերջապես, երբ Գերագույն խորհրդին էլ չի հաջողվում մեծամասնություն կազմել եւ այդ պատճառով նրա կողմից կառավարություն ձեւավորելը դառնում է անհնար, ապա այս դեպքում հանրապետության նախագահին պետք է հնարավորություն տրվի կազմել իր կառավարությունը: Ինչը որ այսօր իրականացվում է, բայց մի փոքր էական տարբերությամբ. նախագահը ներկայացնում է երկու կամ ավելի թեկնածուների, որոնցից էլ խորհրդարանում համեմատաբար առավել ձայներ հավաքած անձը նշանակվում է վարչապետ: Եւ երբ վերջինս երկշաբաթյա ժամկետում ՀՀ Գերագույն խորհրդին է ներկայացնում ՀՀ նախագահի նշանակած կառավարության կազմը եւ հանդես է գալիս գործադիր իշխանության ծրագրային հիմնադրույթներով, ապա խորհրդարանն այդ փաստաթղթի քվեարկությամբ պարզում է, թե պատգամավորներից ովքեր են սատար կանգնում Նախագահին, ովքեր են դեմ, եւ վերջապես ովքեր դեռ չեն կողմնորոշվել:

Եւ ժողովրդի համար, որն անկասկած բոլոր կուսակցություններից գերագույն դատավորն է, հնարավորություն է ստեղծվում տեսնելու, թե ով ինչ քաղաքականություն է վարում եւ ով ինչ պատասխանատվություն է կրում:

Իսկ թե ժողովուրդն ինչպես է վերաբերվում այս կամ այն հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների աշխատանքներին, ցույց կտան հաջորդ ընտրությունները:

Մեկ կարեւոր հանգամանք եւս: Ցանկացած ժամանակ, երբ խորհրդարանն իր ներսում կկարողանա որոշել քաղաքականության մշակման եւ կիրառման հարցում պատգամավորների մեծամասնություն համախմբել, ապա անվստահություն կհայտնի գործող գործադիր իշխանությանը եւ կկազմավորի նոր կառավարություն:

Մեր այս մոտեցումները անշուշտ վերջնական չեն եւ հեռու են կատարյալ լինելուց: Բայց առաջարկություններ են, որոնք Հայաստանը կփրկեն ցնցումներից, եւ թույլ չեն տա, որ չկողմնորոշված մարդիկ փողոց դուրս գան, իրենք էլ չիմանալով ումից ինչ են պահանջում: Եւ ամենակարեւորը, հնարավորություն կստանանք արագացնելու սահմանադրության ընդունումը:

Մինչեւ մենք չունենանք սահմանադրություն, բոլոր օրենքները, լիարժեքության մակարդակից հեռու կլինեն:

Մեր ներկայացրած նախագծում պահանջներից եւս մեկը՝ առաջին երկու պայմաններով ձեւավորված կառավարության անդամներից անգամ մեկի հրաժարականը պետք է հանգեցնի ամբողջ կազմի հրաժարականին, նույնպես իր տրամաբանությունն ունի:

Այսօր կառավարությունն ըստ էության ճյուղային է: Նրա կազմում կան մի քանի նախարարներ, որոնք մշակում եւ իրականացնում են որոշակի քաղաքականություն, իսկ մյուսները այս կամ այն բնագավառները ղեկավարելով, փաստորեն, ոչ այդ քաղաքականության մշակման եւ ոչ էլ իրականացման տերը չեն:

Եւ այս վիճակը բնական է, քանզի կառավարության մեծ մասը անկուսակցական է, եւ պարզ չէ, թե ինչ պլատֆորմ են իրականացնում: Գոյություն ունեցող այն թեզը, թե կառավարությունը պետք է լինի պրոֆեսիոնալ եւ ապաքաղաքական անձերից կազմավորված, պարզապես թյուրիմացություն է եւ տեսաբանների կողմից վաղուց մերժված: Այն կարող է պետությանը հասցնել միայն այն վիճակին, ինչի ականատեսն ենք մենք:

Երբ գործադիր իշխանությունը ներկայացնում է մեկ քաղաքական ուժ կամ մի քանի կուսակցություններ, ապա անկախ նրանից, առողջապահության նախարար է, թե այլ, նա առաջին հերթին կառավարության անդամ է դառնում: Եւ այս դեպքում նրանցից յուրաքանչյուրը պետք է ակտիվորեն մասնակցի ընդհանուր քաղաքականության մշակմանն ու իրականացմանը: Ինչ խոսք, որ նման ձեւով կազմավորված կառավարության անգամ մեկ անդամի հրաժարականը պետք է այն գրելու պատճառ հանդիսանա, քանզի, ըստ էության խախտվում են այն բոլոր համաձայնություններն ու փոխզիջումները, որոնց հանգել էին կուսակցությունները այդ կառավարության կազմավորման շուրջ բանակցությունների ընթացքում:

Այս հանգամանքը խթան կհանդիսանա նաեւ, որ գործադիր իշխանության անդամները եւ այն ձեւավորած կուսակցությունները ավելի զգույշ եւ պատասխանատվությամբ վերաբերվեն միմյանց, իրենց գործին:

Մենք գտնում ենք, կառավարություն կազմելը արտոնություն չէ, այլ պատասխանատվություն է, եւ ՀՌԱԿ-ը պատրաստ է մյուսների հետ միասին այն կիսելու: Բայց դա հնարավոր կլինի, երբ անհրաժեշտ մեխանիզմները ստեղծվեն եւ սկսեն գործել:

Սակայն այսօր մենք կուսակցությունների նկատմամբ հավատը թուլացնելու վարվող քաղաքականության ականատեսն ենք: Ըստ էության տարվում է անգրագետ քաղաքականություն. այն ժողովուրդը, որ կուսակցական համակարգի նկատմամբ հավատ չունեցավ եւ փաստորեն բազմակուսակցական համակարգի կշիռը անտեսեց, կայուն վիճակում երբեք չի հայտնվի:

Իսկ ներկա դրությամբ խորհրդարանական մեծամասնության վրա հիմնված բազմակուսակցական կառավարությունն է միայն, որ կարող է ապագայի նկատմամբ ժողովրդին վստահություն հաղորդել: ■

Կ2-Սերվիս կոոպերատիվը վերակազմավորվել է

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ»

ՍՊԸ-ի

եւ շարունակում է առաջարկել լավագույն հաշվապահական, գործարար եւ բանկային ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

25.47.58
25.24.63
63.64.06

Ուշադրություն գործարար մարդկանց

Ձեր ֆիրմայի բիզնեսը զգալի վերելք կապրի, եթե Դուք եւ ձեր օգնականները ունկնդրեք մասնագիտական դպրոցի մեկամսյա դասընթացները կատարելագործված ծրագրով. [illegible]

Պարապմունքները ժամը 14.00-ից Ողջույն[?] Անդրեյ Սախարովի հրապարակ (Նալբանդյան 13):

Եկե՛ք, զանգահարե՛ք հենց այսօր: Հեռ. 56-05-91, ժամը 10-ից 17-ը

Արամ Աբրահամյան. «Եթե մնար խորհրդարանին...»

Սկիզբը էջ 1

Մամուլի քարտուղարը նախ խոսեց նոր կառավարության ձեւավորման մասին, նշելով, որ այն իր աշխատանքներն սկսել է դժվարին պայմաններում: Բացի ամենօրյա օպերատիվ խնդիրներից, կառավարությունը պետք է լուծի չորս ռազմավարական նշանակություն ունեցող խնդիրներ. աշխատեցնել խոշոր ձեռնարկությունները, կատարել ապապետականացումը, ապահովել ազգային համալիրի տնտեսական մասը եւ կարգուկանոն հաստատել, որն առաջին հերթին նախապայմանն է: Ինչ վերաբերում է կառավարության կազմին, ապա, մամուլի քարտուղարի կարծիքով, նշանակված են մարդիկ, որոնք նախագահի տեսադաշտում էին: Կոմունիստական վարչակարգի ժամանակ կար նոմենկլատուրայի հասկացություն: Ցանկացած իշխանության օղակի համար պատրաստվում էր կադրային որոշակի ռեզերվ: Այսօր նոմենկլատուրա գոյություն չունի, ուստի նախագահը միանգամայն անկեղծորեն առաջարկել էր կուսակցություններին ներկայացնել իրենց իմացած բանիմաց մարդկանց, որոնք այս կամ այն պատճառով տեսադաշտից դուրս են գտնվում:

Մամուլի քարտուղարն ասաց, թե ցավոք ոմանք դա համարեցին քաղաքական խաղ եւ մերժեցին:

«Ինչ խոսք, շատ դժվար է այս իրավիճակում կիսել պատասխանատվությունը, շատ ավելի հեշտ է մամուլում, խորհրդարանում եւ հանրահավաքներում քննադատել իշխանություններին, համարելով դա քաղաքացիական արիություն», ասաց քարտուղարը:

Այնուհետեւ, կարեւորելով խորհրդարանի հիմնական դերը՝ օրենքների ընդունումը, մամուլի քարտուղարը հայտարարեց, թե օրինաստեղծ աշխատանքով զբաղվելու փոխարեն խորհրդարանը երբեմն վերածվում է քաղաքական ակումբի, որտեղ պատգամավորների մի մասը պարզում է իր կուսակցական, իսկ ավելի հաճախ անձնական հարաբերությունները:

Պրն. Աբրահամյանը այդ կապակցությամբ հիշեցրեց խորհրդարանի կողմից նախարարներ հաստատելու անընդունակությունը, որի արդյունքը եղավ այն, որ վարչապետի պարտականությունը դրվեց Վազգեն Մանուկյանի վրա:

«Ես ձեզ հավաստիացնում եմ, որ եթե վարչապետի ընտրությունը դրվեր խորհրդարանի ներկա կազմի վրա, ապա մենք այս հազարամյակում չէինք ունենա ոչ վարչապետ, ոչ էլ կառավարություն», հայտարարեց մամուլի քարտուղարը:

Պրն. Աբրահամյանի գնահատմամբ, Ղարաբաղի վերջին հաջողությունները ոչ միայն դժգոհության ալիք են բարձրացրել Ադրբեջանի ղեկավարության, այլեւ հասարակ ժողովրդի մեջ: Ադրբեջանի բանակի 18-ամյա զինվորների անփորձության հետեւանքով Ադրբեջանը մեծ կորուստներ է կրում: Մամուլի քարտուղարը հույս հայտնեց, թե ստեղծված հոգեբանական մթնոլորտը կնպաստի Ժնեւում տեղի ունենալիք բանակցություններում Ադրբեջանի ղեկավարության ավելի իրատես դիրքին:

Պրն. Աբրահամյանը հայտարարեց նաեւ, որ պետք է գոնե երկու ոլորտ զերծ պահել կուսակցական շահարկումներից՝ արտաքին քաղաքականությունը եւ Ղարաբաղը:

«Արցախի ինքնապաշտպանության խնդիրները վեր են կուսակցական բոլոր շահերից եւ հոսանքներից, ինչը եւ գիտակցում են բոլոր կողմերը», շարունակեց պրն. Աբրահամյանը: Նրա կարծիքով, այսօրվա հաջողությունների դափնիները կիսում են Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների բոլոր օղակները, եւ հատկապես ԼՂՀ ինքնապաշտպանական զինված ուժերը:

Մամուլի քարտուղարը նաեւ նշեց, թե Հայաստանի եւ Ղարաբաղի իշխանությունների հարաբերությունները լավ են, եւ իրենք ոչ մի քայլ չեն անի, որպեսզի օրինական իշխանությունները թուլանան, այլ ընդհակառակը, կանեն ամեն ինչ նրանց դիրքերն ամրապնդելու համար:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Կրթություն

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ. ԱՆՑՅԱ՞Լ ԹԵ ՆԵՐԿԱ...

Պրոֆեսոր Ռաֆայել Իշխանյանը եւ այլք շարունակ ահազանգ են հնչեցնում ռուսական կրթության, ռուսերենամոլության, առհասարակ օտարամոլության մասին: Իրակա՞ն է դա, թե անցյալ: Մեր թղթակիցը փորձեց պարզել ռուսական դպրոցների պատկերը:

Ժամանակին ռուսական դպրոցների գոյությունը մեր հանրապետությունում մի տեսակ «բարի ավանդույթ» էր վերածվել եւ դրանց անբավարար քանակից դժգոհելու առիթ բնավ չկար: Միաժամանակ, ռուսական դպրոցներն էլ չէին կարող զանգատվել աշակերտների քիչ քանակից, որովհետեւ ռուսական կրթություն ունենալը ոմանց համար զարգացածության բարձր մակարդակի վկայությունն էր եւ ինչ-որ տեղ նույնիսկ զորեղ խթան էր ղեկավար օղակներում տեղավորվելու համար:

Սկսած 1988 թվականից ռուսական դպրոցների եւ նրանցում սովորող երեխաների թիվը որոշակի փոփոխության ենթարկվեց: Մի հայացք գցելով այդ շրջանից մինչեւ հիմա տեղի ունեցած թվական տեղաշարժերի վրա, կարելի է նկատել, որ փոփոխությունը բավականին զգալի է: Այսպես, 1987-88 թթ. Հայաստանում գոյություն է ունեցել 82 այսպես կոչված մաքուր ռուսական դպրոց, այսինքն՝ դպրոց, որտեղ բոլոր առարկաներն ուսուցանվում էին ռուսերեն լեզվով: Ընդ որում, դրանցից 33-ը գործել են Երեւանում: Բացի այդ, կային նաեւ 29 խառը դպրոցներ, այսինքն՝ դպրոց, որտեղ կային ռուսական դասարաններ: Սրանցից 10-ը՝ հանրապետության մայրաքաղաքում:

1989-90 թթ. մաքուր ռուսական դպրոցների թիվը 70 էր (33-ը Երեւանում), իսկ խառը դպրոցները 31-ն էին (14-ը Երեւանում): Ինչպես նկատեցիք, մաքուր ռուսական դպրոցների քանակը որոշակիորեն անկում է ապրել, իսկ խառը դպրոցների թվի աճի միտում է նկատվում: Այս ամենի վրա առանձնապես ազդեցին քաղաքական կյանքում տեղի ունեցած իրադարձությունները, մասնավորապես փախստականների հոսքն Ադրբեջանից, ինչպես նաեւ այն հանգամանքը, որ ռուսական կրթության վարկը համեմատաբար նվազեց:

Փախստականների խնդիրների հետ կապված առաջ եկավ մայրենի լեզվից նրանց խորթությունը վերացնելը, որը լուծվում է աստիճանաբար ռուսերենից հայերենին անցնելու ընթացքը կարգավորելու միջոցով: Դա կատարվում է խառը դպրոցներում: Եւ քանի որ փախստականի կարգավիճակ ունեցողների հիմնական մասը վերաբնակեցվել է հանրապետության շրջաններում, ապա այդտեղ էլ գործող խառը դպրոցների գերակշիռ մասը տեղաբաշխված է այդ վայրերում: Եւ նրանց մայրենի ակունքներին վերադարձնելու (եւ ոչ միայն նրանց, այլ նաեւ այն մարդկանց, ովքեր հենց Հայաստանում բնակվելով, հայերենի իմացության մեջ չեն զիջում միայն Հայաստանից դուրս բնակվողներին) գործի ծավալմամբ է պայմանավորված, որ 1992-93 թթ. Հայաստանում կան ընդամենը 4 մաքուր ռուսական եւ 128 խառը դպրոցներ (40-ը Երեւանում): Չնայած ժամանակային ոչ այնքան մեծ տարբերությանը, ռուսական դպրոցների թիվը 1988 թվականի համեմատությամբ պակասել է ավելի քան 20 անգամ, իսկ խառը դպրոցների թիվն աճել է մոտ 4,5 անգամ: Ընդ որում, կարեւոր է նշել, որ ըստ լուսավորության նախարարության տվյալների, Հայաստանում գոյություն ունեցող 4 մաքուր ռուսական դպրոցներից ոչ մեկը չի գտնվում Երեւանում. մեկական դպրոցներ գտնվում են Սպիտակում, Արարատի, Գուգարքի, Հրազդանի շրջաններում:

Իսկ ինչպիսի՞ տարբերակումների է ենթարկվում վերը նշված զուտ ռուսական եւ խառը դպրոցներում սովորող աշակերտական կազմը:

Նախապես ասենք, որ լուսավորության նախարարության դպրոցների վարչությունում մեզ չկարողացան տվյալներ տրամադրել այդ կազմի մեջ մտնող խմբերի թվաքանակի վերաբերյալ:

Այսպես, մեր հանրապետությունում ռուսական դպրոցներում եւ խառը դպրոցներում ռուսական դասարաններում սովորում են այլազգիներ, վերջին 1-2 տարում այլ հանրապետություններից Հայաստան տեղափոխված ընտանիքների երեխաներ, որոնք հայերեն չգիտեն, փախստականների երեխաներ, որոնք չեն ցանկանում հայկական դպրոց հաճախել, խառը ընտանիքների երեխաներ, պայմանագրով կամ ժամանակավորապես Հայաստանում բնակվող, աշխատող քաղաքացիների, զինվորականների, հրավիրված մասնագետների երեխաներ (նախատեսվում է նաեւ դեսպանատների աշխատակիցների երեխաների ուսուցումը կազմակերպել, առայժմ, ինչպես տեղեկացանք լուսավորության նախարարությունում, դեռեւս նրանցից ոչ մեկը չկա), ինչպես նաեւ հիվանդ երեխաներ, որոնց տեղափոխումը ռուսականից հայկական ուսուցման ազդում է առողջության վրա՝ կապված լեզվական խոչընդոտների հետ (այսպիսի երեխաների հարցերը կարգավորվում են բժշկական հատուկ տեղեկանքների հիման վրա): Ռուսական կրթություն ստացող այլազգիների մեջ մտնում են ոչ միայն ռուսները: Քանի որ Հայաստանում այլազգիների համար առանձին դպրոցներ չկան, միայն ռուսական դպրոցներն են, որ նմանատիպ դեր են կատարում ոչ հայկական կրթություն ստանալ ցանկացողների համար: Սակայն, ինչպես մեզ հայտնեց հանրապետության լուսավորության նախարարության դպրոցների վարչության առաջատար մասնագետ Նուրիջան Մանուկյանը, այն վայրերում, որտեղ գոյություն ունի որեւէ ազգային միավոր ներկայացնող հավաքական բնակչություն, այնտեղի դպրոցներում ուսուցանվում է նաեւ նրանց լեզուն, հնարավորություն ընձեռելով զուրկ չմնալ մայրենի լեզվի հետ առնչվելուց:

Իսկ կա՞ն արդյոք հայկական դպրոցներում սովորող այլազգի երեխաներ: Այս մասին պրն. Մանուկյանը տեղեկացրեց, որ հայերեն լեզվով կրթություն ստացողների հիմնական մասը կազմում են եզդիները, կան նաեւ հույներ, ասորիներ, վրացիներ, ռուսներ: Ընդ որում, ամենափոքր թիվը կազմում են ռուսները:

Հակառակ այն բանին, որ մեզ մոտ այնքան էլ քիչ չեն ռուսական կրթության ջատագովները, [illegible] բանը հայկական [illegible] անհնար է [illegible] ռուսների մոտ, թե [illegible] հայկական դպրոց ընդունվելու համար նրանց առաջ ոչ մի խոչընդոտ չկա: Մինչդեռ... թեեւ արագությամբ հայ [illegible] խաների համար ռուսական [illegible] ընդունվելը ներկայումս այնքան [illegible] դյուրին չէ, այդուհանդերձ ցանկություն ունեցողներն էլ քիչ չեն: Նրանց հիմնական մասը Ադրբեջանից փախստականներն են [illegible] հայկական դպրոցներից հրաժարվելը եւ դեպի ռուսականները կողմնորոշվելը պատճառաբանում են նրանով, որ իրենք տուն չունեն, այստեղ մշտապես բնակվելու հեռանկար չկա եւ այլն... Այդ մասին է խոսում նաեւ նրանց հոսքը դեպի ռուսական հեռուներ:

1991-92 ուսումնական տարում լուսավորության նախարարությունը ժողկրթբաժիններին հանձնարարեց ստեղծել հատուկ հանձնաժողովներ, որոնք անցկացնում էին հայ երեխաներին ռուսական դպրոցներում սովորել թույլատրելու ընտրությունը: Սակայն աշխատանքի արդյունքներից պարզվեց, որ այդ հանձնաժողովներն իրենց չեն արդարացրել եւ բավականին շատ հայ երեխաներ են ընդունվել ռուսական դպրոցներ առանց հիմնավոր պատճառների: Լուսավորության նախարարության կոլեգիայի որոշումով հայազգիներին ռուսական կրթություն ստանալու թույլտվություն տալը վերապահվել է միայն նախարարությանը: Այսուհետեւ միայն նախարարությունն է իրավասու, ելնելով առկա հիմնավոր փաստարկումներից, ժողկրթբաժինների միջոցով դրանք ստուգելուց հետո թույլատրել հայ երեխային ուսանել ռուսական դպրոցում կամ դասարանում:

Հաշվի առնելով, որ լուսավորության նախարարության այս քայլն անթերի իրագործվելու դեպքում իրոք ցանկալի արդյունքներ կարող է ունենալ, իրական հնարավորություններ կան ազգային միասնական կրթական համակարգի գոյության համար: Թեեւ ռուսական դպրոցների ազդեցության ոլորտների թուլացման հետ նվաճողական դիրք են փորձում գրավել անգլերենի ծավալումները: Եւ նման թափի դեպքում բացառված չէ, որ մի օր էլ ստիպված անգլերենի ծառայությունից ազատվելու մասին մտածենք: Իսկ չէ՞ որ ավելի հեշտ է հենց սկզբից դրա դեմն առնել:

Ճիշտ է, ասում են քանի լեզու [illegible]ես, այնքան մարդ ես, բայց [illegible] ժամանակ պետք է ասել, որ ե[illegible] օտարի լեզուն գիտես, իսկ քոնը [illegible] ես տանում», հնարավոր է, որ կասկածի տակ առնվի մարդ լինելը, տվյալ դեպքում հայ մարդ:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

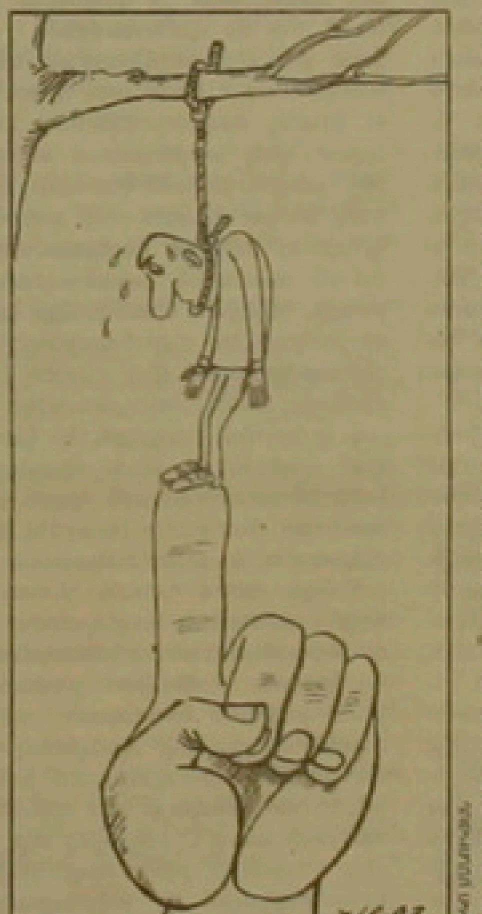

Հայաստանում հակառուսութիւն չկայ

Հայաստանի ռուսալեզու մամուլը, գլխաւորապէս «Գոլոսը» եւ «Ուրարտուն», նրանց հետ նաեւ հայալեզու համայնավարական ու որոշ մի երկու թերթ անվերջ գրում են Հայաստանում իբր գոյութիւն ունեցող հակառուսութեան մասին: Ամբողջովին սուտ: Հայաստանում հակառուսութիւն չի եղել ու չկայ: Համեմատէք ԽՍՀՄ-ից անջատուած միւս պետութիւնները մերի հետ՝ Վրաստան, Ադրբեջան, Մոլդովա, Լատուիա, Տաջիկստան եւ այլն ու յիշէք, թէ որքան ռուսներ են սպանուել նրանցում կամ առեւանգուել: Հայաստանում նման բան չի կատարուել: Ռուսաստանից յետոյ Հայաստանը միակ երկիրն է, որ ստորագրել է այն բոլոր փաստաթղթերը, որոնք առաջարկել է Ռուսաստանը: Էլ ի՞նչ էք ուզում: Աւելին, Թիֆլիսում ռուսները մի քանի վրացի սպանեցին, Վրաստանը ցնցեց ամբողջ աշխարհը, մինչեւ հիմա էլ այդ օրը սուգ են պահում: Նման բան եղաւ Լատվիայում: Իսկ 1990 թ. մայիսի 27-ին Երեւանում ռուսները 27 հայ երիտասարդ սպանեցին, մենք լռեցինք, երեւի մտածելով «ոչինչ, մեր փրկիչներն են սպանողները»: Այս աստիճան ոտնատէր է Հայաստանը: Աշխարհում մենք յայտնի ենք որպէս ամենա[illegible] ազգը:

Սակայն հայ քաղքենին ողբում է.

– Բա ինչու՞ ռուսական դպրոցները փակեցիք:

Հազար անգամ բացատրուել է, որ Հայաստանում որեւէ տեսակ դպրոց չի փակուել, որ այստեղ հազարաւոր երեխաներ ռուսական դպրոցներում էին սովորում, օտարամոլած [illegible]ղանում, որ դրանց մի մասը փոխադրուել է հայկական դասարաններ, իսկ հայաստանաբնակ ռուսների համար ռուսական դպրոցները բաց են, ազատ, եւ Հայաստանի ռուս երեխաներն իրենց մայրենի լեզուով են կրթւում: Անվերջ ասա, հայ քաղքենու կարծրացած ճակատից այս պարզ ճշմարտութիւնը ներս չի մտնում (արդեօք օտարալեզու կրթութիւնը նաեւ բթացնո՞ւմ է հայի ուղեղը): Ինձ մեղադրում են կրկնութեան համար՝ «Նոյն բանը անընդհատ կրկնում ես»: Ճիշտ է: Բայց ինչպէ՞ս է, որ չեն նկատում, թէ ինչպէս «Ուրարտուն», «Գոլոսը» եւ մի քանի այլ թերթեր անվերջ կրկնում են հակառուսութեան առասպելը: Եթէ մէկին 100 անգամ ասում ես, որ երկու անգամ երկու չորս է, իսկ նա շարունակում է պնդել, թէ երեք է, արդեօք 101-րդ անգամ չպէ՞տք է բացատրես, որ չորս է:

Եւ դարձեալ.

– Չէ, ռուսներին նեղացրիք, դրա համար էս օրն ընկանք:

– Ինչո՞վ ենք նեղացրել, այ մարդ:

– Իմ երկու երեխան էլ ռուսական կրթութիւն են ստացել, ի՞նչն է վատ: Հրաշալի ռուսերէն գիտեն: Ինչու՞ էք հիմա արգելում: Վաղը միւս օրը Հայաստանում ռուսերէն իմացող չի լինի, որ մեր շահերը պաշտպանի Մոսկուայում: Իսկ ինչո՞ւ էք ուզում ռուսական թատրոնն ու ռուսալեզու թերթերը փակէք:

– Այ սիրելիս, աշխարհում հօ միայն Հայաստանը չէ՞, կայ Ֆրանսիա, Գերմանիա, Իրան, Թուրքիա, Լիտուա, Չեխիա, Լեհաստան եւ այլն, այդ երկրներում բնիկ ազգի զաւակներն իրենց մայրենի լեզուով են կրթւում, Հայաստանն ինչո՞ւ պէտք է բացառութիւն լինի: Այդ երկրները հօ հակառուս չե՞ն: Ի՞նչ կապ ունի մայրենի լեզուով կրթուելը հակառուսութեան հետ: Ռուսաստանի կրթութեան նախարարն էլ ասաց, որ հայերին ռուսական դպրոց տալը բարբարոսութիւն է: Յետոյ, միայն Մոսկուայում չէ, որ Հայաստանի շահերը պէտք է պաշտպանուեն, այլ նաեւ Լոնդոնում, Թեհրանում, Փարիզում, Բաղդադում եւ այլն: Եվ ապա ինչպէ՞ս է, որ Իրանի, Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի ու այլ երկրների դեսպաններն իրենց երկրի շահերը տարբեր տեղերում իրենց լեզուով են պաշտպանում (թարգմանիչների միջոցով): Իսկ մեր ռուսախօսներն իրենց կոտրեցին մաքուր ռուսերէնով Մոսկուայում (Գերագոյն խորհրդում) մեր «շահերը, պաշտպանելով, ի՞նչ օգուտ ստացանք: Իսկ երբ ռուսական թատրոնում հայերն են խաղում կամ երբ Երեւանի 30 ռուսալեզու թերթերը հայերն են հրատարակում, դա մեր օտարամոլութեան ու ստրկամտութեան զզուելի արտայայտութիւնն է: Ռուսական թատրոնները, ռուսալեզու թերթերը ռուսներին են վերաբերում, սա է բնականը:

– Ուրեմն, ռուսերէն չիմանանք էլի՞:

– Ինչու՞ չիմանանք, տասը-տասնմէկ տարի հայկական դպրոցում ռուսերէն ենք սովորեցնում, բաւական չէ՞: Խնդրեմ, ուժեղացնենք այդ լեզուի ուսուցումը, բայց իր երկրում հայը պէտք է հայերէն կրթուի, աշխարհը հայերէն ճանաչի, գիտութիւններն իր մայրենի լեզուով սովորի, որ հայամտած լինի: Դրա համար է Մաշտոցը ստեղծել հայալեզու դպրոց: Ռուսերէնը, նաեւ այլ լեզու հայկական դպրոցում կարելի է հարկ եղած չափով սովորել: Այսպէս են օտար լեզու սովորում յիշեալ միւս երկրներում:

– Բա ինչու՞ էք ուզում մեր հիմնարկներից ռուսերէնը վերացնել:

– Ի՞նչ ասել է վերացնել: Դուք արտասահմանեան որեւէ երկրում եղե՞լ էք:

– Շատ՝ Հունգարիա, Սիրիա, Թուրքիա, Գերմանիա, Ռումինիա...

– Լաւ, հիմա ասացէք այդ երկրների հիմնարկներում ի՞նչ լեզուով են գրում:

– Իրենց լեզուով:

– Իսկ մե՞նք:

– Ռուսերէն:

– Ուրեմն, ո՞վ է յիմար՝ մե՞նք, թէ նրանք բոլորը: Այս հասարակ բանը ինչպէ՞ս է, որ չէք հասկանում:

– Բա ինչու՞ Հայաստանի քաղաքացու անձնագրում ռուսերէն չեն գրելու:

– Այ սիրելիս, Ռուսաստանի քաղաքացու անձնագրում ռուսերէն են գրում: Շատ ճիշտ են անում: Կարո՞ղ էք մի ուրիշ երկիր էլ ցոյց տալ, որտեղ անձնագրերում ռուսերէն են գրում: Չկայ: Էլի ուզում էք, որ Հայաստանը բացառութի՞ւն լինի: Մեր անձնագրերում հայերէն պիտի գրուի, իսկ եթէ մի երկրորդ լեզուի կարիք կայ, ապա դա պէտք է լինի աշխարհում ամենատարածուածը, որը՝ կարծես, անգլերէնն է: Սա էլ պարզից պարզ բան է:

Չգիտեմ, կգա՞յ մի օր, երբ մեր օտարամոլ քաղքենիները կվերջացնեն իրենց հառաչ-հոգոցը հակառուսութեան մասին: Մէկ էլ կրկնեմ՝ Հայաստանում հակառուսութիւն չկայ բոլորովին: Բայց ճիշտ է մի այլ բան, որ Հայաստանում կայ հակահայութիւն: Եւ հակահայերը մեր օտարամոլ, ստրկամիտ քաղքենիներն են, որոնք տարբեր խորամանկ ու խարդախ ձեւերով կռւում են հայոց լեզուի, մաշտոցեան գրի, հայկական դպրոցի դէմ՝ թէ իրենց թերթերի էջերից, թէ բանաւոր: Եւ յաճախ յաջողում են: Շատ ռուսների եմ ծանօթ կամ բարեկամ, բոլորը բնական են համարում, որ հայերը մայրենի լեզուով [illegible], այդ լեզուով խօսեն [illegible] հետ ու գրեն, որ հայերը իրենց լեզուով թերթեր հրատարակեն, նրանցից ոչ մէկը դա հակառուսութիւն չի համարում: Միայն հայ օտարամոլուած քաղքենու հիւանդ ուղեղը կարող է մայրենի լեզուի գործածութեան մէջ ինչ-որ հակա[illegible]ութիւն [illegible]: Եւ ցաւօք շատ են այդ հիւանդները (մանաւանդ օտար կրթութիւն ստացածների մէջ) ու նրանց բուժելու միջոցն էլ դեռ գտնուած չէ:

Ռ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Միջին Ասիա

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆԸ ՄԻՋԻՆԱՍԻԱԿԱՆ ՀԱՆԳՈՒՅՑՈՒՄ

Թեեւ Աֆղանստանից դեպի հյուսիս տարածվող կրոնական արմատականության ալիքն առավել վճռորոշ քաղաքական դեր է կատարում եւ կատարելու նախկին ԽՍՀՄ միջինասիական հանրապետությունների ճակատագրում, այնուամենայնիվ, այդ ամբողջի հիմքում ընկած է XX դարի ամենազդեցիկ երեւույթը՝ ազգայնականությունը, որի եսակենտրոն նկրտումներին էլ ի վերջո ծառայում է բոլոր այլ գործոնների շահարկումը: Իբրեւ ազդեցիկ քաղաքական լծակներ, կրոնական եւ ազգային գործոնները գործադրվում են միմյանց համարժեք, բայց տարբեր հարթություններում, անհրաժեշտ դեպքին երբեմն նույնիսկ հակասելով, լրացնում միմյանց եւ ստեղծում այն ճգնաժամային իրավիճակը, որը միջազգային հանրությանն է ներկայացվում իբրեւ անըմբռնելի եւ անհաղթահարելի ֆառսային փակուղի: Ինչպես եւ կրոնական գործոնը, ազգայինը եւս անմիջականորեն կապված է Աֆղանստանի հետ, ուր միջէթնիկական մրցակցության զարգացումն ուղղակիորեն զուգորդում է համանման տեղաշարժերին Միջին Ասիայում:

Փետրվարի 21-ին լրատվական գործակալություններ հաղորդեցին, որ Տաջիկստանի նոր իշխանությունների զինված կազմավորումները գրավել են արմատականների հիմնական հենակետերից մեկը՝ Գարմը եւ ստիպել ընդդիմությանը նահանջել դեպի ավելի հեռավոր լեռնային շրջանները: Այս կապակցությամբ արեւմտյան դաշինքայինները կրկին վերհիշեցին համայնավարամետ իշխանություններին Ռուսաստանի կողմից ցուցաբերվող լայնածավալ օգնության մասին եւ հիւրկե [illegible] դերի, որ խաղում է Ուզբեկստանի վարչակարգը եւ ընդհանրապես [illegible] բեկական գործոնը Տաջիկստանի [illegible] տեղի ունեցող քաղաքացիական [illegible] տեւազանում: Դեռ այն ժամանակ, [illegible] երբ ընդդիմությունը փաստ[illegible] ռահսկում էր երկրի տարա[illegible] մասը եւ մայրաքաղաք Դուշ[illegible] արեւմտյան աղբյուրները հաղոր[illegible] էին, թե համայնավարամետ ու[illegible] մեծ աջակցություն են ստանում Ուզբեկստանի վարչակարգից՝ հրազենից մինչեւ ծանր զրահատեխնիկա: Բացի այդ, Տաջիկստանի [illegible] րածքում արդեն ուզբեկական [illegible] վար փոքրամասնությունը, ոչ [illegible] ռանց Տաշքենդի ակտիվ միջնորդության միահամուռ կերպով հարեց համայնավարամետ ուժերին եւ սուր [illegible] աղբյուրների տվյալներով կազմում է նրանց զինված կազմավորումների հար[illegible] կորիզը:

Դ[illegible] կամենակի դիտողներին բույլ է տալիս եզրակացնելու, որ ներքաղաքական արյունոտ իրադարձությունները Տաջիկստանում կրում են ոչ միայն քաղաքական, այլեւ ազգային բնույթ: Այս տեսակետը հաստատող փաստարկներից մեկն էլ պետք է համարել այն, որ Դուշանբեի վրա լիակատար վերահսկողություն հաստատելուց հետո, նոր իշխանությունները իսկական ցեղասպանություն կազմակերպեցին նրա բնակչության նկատմամբ, ֆիզիկական ոչնչացման ենթարկելով առավել տաջիկաբնակ շրջանների՝ Պամիրի եւ Գարմի ծագում ունեցող բնակիչներին, այդ բռնում նաեւ տաջիկական մտավորականության մի ստվար հատվածին:

Ցայսօր արեւմտյան աղբյուրները, հենվելով Դուշանբեից ստացվող տեղեկատվության վրա, պնդում են, թե կոտորածները շարունակվում են: Իսկ օրերս «Ազատություն» կայանը հաղորդեց, որ նոր իշխանությունների զինված կազմավորումները եւ նրանց վերահսկողության տակ գտնվող պատժիչ մարմինները՝ ՊԱԿ-ը, ՆԳՆ-ն եւ այլն, տաջիկ մտավորականության բողոքի ձայնը խեղդելու համար դիմում են աներեւակայելի [illegible]ների: Այսպես, Արեւմուտքի դաստ[illegible]ումից խուսափելու համար իշ[illegible]անությունները ֆիզիկապես ո[illegible]նում են ոչ թե անմիջականորեն անհնազանդ մտավորականներին, որոնց անունն ու հեղինակությունը հայտնի է աշխարհին, [illegible] նրանց [illegible] անդամներին, [illegible] քաղաքական[illegible]: «Ա[illegible]թյուն»-ը այդպիսի ո[illegible] մի[illegible] փաստ է ներկայացնում: Սրանք խնդրանքով(?) փաստեր են, որոնք վկայում են նոր վարչակարգի հակազգային քաղաքականության մասին:

Տաջիկստանի նախկին նախագահ Ռահմոն Նաբիևի դեմ իսլամ արմատականների եւ ժողովրդավար ուժերի միավորված ընդդիմության [illegible]ները ժամանակին անհանգստություն պատճառեցին աշխարհի [illegible] մայրաքաղաքների, առավելապես պաշտոնական Տաշքենդին, իսկ ավելի ճիշտ՝ Ուզբեկստանի իշխող վարչակարգին ու նախ եւ առաջ անձամբ Իսլամ Քարիմովին: Տաջիկստանում հակահամայնավարական ազգային վերածննդի մեջ Քարիմովը արդարացիորեն տեսնում էր անմիջական վտանգ նաեւ իր սեփական իշխանության համար: Տաջիկստանի օրինակը կարող էր վարակիչ լինել ուզբեկական ընդդիմության համար, մանավանդ որ երկրում Քարիմովի բռնատիրությունից դժգոհելու բավարար հիմքեր կան: Բայց սա ուզբեկական միջամտության միայն մեկ դրդապատճառն է: Երկրորդը Սամարղանդի եւ Բուխարայի տաջիկ ժողովրդի բազմադարյան ոստանի խնդիրն էր, իր տաջիկ բնակչությամբ հանդերձ: Եւ վերջապես երրորդ, առավել էական եւ հեռանկարային նշանակություն ունեցող հիմնահարցն ավանդական ուզբեկական ազգայնականության ձգտումն էր կենտրոնական, գերիշխող տեղ գրավել ողջ շրջանում: Վերը նշված երկու հարցերում Իսլամ Քարիմովը ընդհանուր հայտարարի եկավ մեկ այլ թյուրքական հանրապետության առաջնորդի՝ Սափարմուրատ Նիյազովի հետ: Սրանց դրդմամբ, համաձայն արեւմտյան աղբյուրների, Ուզբեկստանի եւ Թուրքմենստանի հատուկ ծառայությունները համատեղ ուսում եւ ֆիզիկապես քնչացնում են տաջիկական ընդդիմության գործիչներին:

Ինենին հասկանալի է, որ թյուրքական ակտիվ միջամտությունը Տաջիկստանի ներքաղաքական պայքարին անհետեւանք չի անցնելու: Ընդհանուր, սա մի գործողություն է, որը վաղ թե ուշ բումերանգի նման հարվածելու է հենց այդ երկրներին եւ նրանց ժողովուրդներին: Արդեն այսօր, իսկ ապագայում առավել եւս, տաջիկ խմբավորումների պայքարը ներկա վարչակարգի դեմ ձեռք կբերի ոչ այնքան ներքաղաքական, որքան ազգային ազատագրական բնույթ, ուղղված միաժամանակ երկու՝ ռուսական եւ թյուրք-ուզբեկական բռնապետության դեմ: Այստեղ է, որ միմյանց ամենաարդյունավետ ձեւով կլրացնեն ազգային եւ կրոնական գործոնները, որոնք միաժամանակ ներգործություն կտան պատասխան հարվածը հասցնել Ուզբեկստանին եւ Թուրքմենստանին:

Ավելի պարզ ասած, հեռավոր ալիքի ժամանակ տաջիկական ազգայնականության վրեժխնդրությունը կստանա կրոնական ընդհանրության բնական քողարկումը, որն իր ներքին կայունության հիմքերում շարունակների աջակցությունը նշված երկրներում: Սակայն այս ամենն ապագայի հարց է, իսկ մինչ այդ տաջիկ ժողովրդի թյուրք-ուզբեկական շրջափակումն իր ամբողջական տեսքը կընդունի Աֆղանստանի հյուսիսում մեկ այլ ուզբեկ առաջնորդի՝ գեներալ Դոստումի դիրքերի վերջնական հաստատումից հետո: Դոստումի դերը տաջիկական հանգույցում այսօրվանից իսկ երկակի բնույթ է կրում եւ ամենայն հավանականությամբ այդպիսին կմնա դեռ երկար ժամանակ: Մի կողմից, Աֆղանստանի տաջիկների համար նա օրըստօրե նույն կերպարն է ձեռք բերում, ինչ Քարիմովը Տաջիկստանի նրանց հայրենակիցների (դա առանձնապես կարեւոր է նախագահ Ռաբանիի եւ տաջիկ առաջնորդ, պաշտպանության նախարար Մասուդի քաղաքական ազդեցության անխուսափելի անկումից հետո), իսկ մյուս կողմից, գեներալ Դոստումը իր վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում ստիպված է լինելու նախապատվել Տաջիկստանից գաղթած իսլամ արմատականներին, որոնք կպայքարեն Դուշանբեի նոր իշխանությունների դեմ:

Այս խիստ բարդ եւ բազմաթիվ գործոններով ծանրացած քաղաքական ծրագրի գլխավոր հետեւանքը բուն շրջանի համար (ածանցյալ հետեւանքների մասին բազմիցս խոսվել է այլ հրապարակումներում) կլինի այն, որ գրեթե ողջ Կենտրոնական Ասիան ընդգրկող թյուրքական մենաշնորհ կլինի օսար ծագումով, փոքր, բայց տարածքներում միջ կոփված ու մի ագրեսիվ ժողովուրդ, որը մեծ քաղաքականության ձեռքին անհրաժեշտ մահակ կծառայի ողջ թյուրքարնակ շրջանի գլխին:

Ներկա քաղաքական զարգացումների ընթացքի, պատմական եւ ավանդական բոլոր տարբերություններով հանդերձ, Անդրկովկասյան ու միջինասիական իրադարձությունների միջեւ ընդհանուր շատ բաներ կան: Չէ՞ որ, ինչպես եւ Տաջիկստանը, Անդրկովկասում եւս կա մի ժողովուրդ, որը պատմական սահմանագծումից դուրս, գրեթե ամբողջովին շրջափակված է թյուրքական տարրով: Երկու տարածքներում էլ «մահակների» ձեւավորման ընթացքը տարվում է բարբարոս միջոցներով, որոնց հետեւանքով այդ ժողովուրդները կկորցնեն իրենց մարդկային կերպարի նույնիսկ իսկ, վերածվելով պարբերական գոյատեւման ռասայական(?) ղասատարված «զոմբի» ժողովուրդների: Երկուսի ճակատագրում էլ վճռորոշ դեր է խաղալու հյուսիսի մեծ հարեւանի քաղաքական ադրագան, բայց դա արդեն առանձին լուրջ վերլուծություն է պահանջում: Իսկ այսօր երկու ժողովուրդներն էլ դեկավարվում են ընդգծված հակազգային էություն ունեցող իշխող վերնախավերի կողմից, որոնք անընդունակ են կասեցնելու նրանց սպառնացող արհավիրքը:

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Լուրեր Հետ

Աֆղանական սինդրոմ

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, փետրվարի 22-ին Տաջիկստանում տեղաբաշխված ռուսական զորքերը հարված են հասցրել իսլամ արմատականների երկու կազմավորումների: Ռուս դիտորդների կարծիքով, սա նույնպես վկայում է, որ աֆղանական սինդրոմը խոցելու է Տաջիկստանը, ինչն իր հետեւանքներով կարող է շատ ավելի ծանր լինել, քան պատերազմը Աֆղանստանում, քանզի այս դեպքում պատերազմը ոչ հստակ տարածք է ունենալու եւ ոչ էլ ժամկետներ:

Խորհրդականը չափն անցավ

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունն իր պաշտոնից ազատել է պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերի Ռուսաստանի գծով գլխավոր խորհրդական Արմիթեյջին, որն անցած շաբաթ հայտարարել էր, որ Ռուսաստանի նախագահ Ելցինի իշխանությանը հատված օրեր են մնացել, քանզի նա այլեւս ընդունակ չէ լեզու գտնել իր երկրի քաղաքական ուժերի եւ առանձնապես օրենսդիր մարմնի հետ: Այն ժամանակ պետքարտուղարությունը շտապեց հայտարարել, [illegible]դա ոչ թե ԱՄՆ-ի իշխանությունների պաշտոնական տեսակետն է, այլ ընդամենը Արմիթեյջի անձնական տեսակետը, իսկ այժմ նա հաղորդում է լրագրողներին, թե խորհրդականի պաշտոնաթողությունը կապված չէ վերջինիս հայտարարության հետ:

Լեհերը պետք է վերադառնան

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Լեհաստանի արտգործնախարարության պատասխանատու աշխատակից Չելինսկին հայտարարել է, որ Լեհաստանը պետք է կազմակերպի լեհերի հայրենադարձությունը Ղազախստանից եւ նախկին ԽՍՀՄ այլ հանրապետություններից: Նա հաղորդել է, որ Ղազախստանում այժմ բնակվում է շուրջ 150 հազար լեհ, իսկ նախկին ԽՍՀՄ-ի ողջ տարածքում՝ 2.5 մլն.: «Թեեւ ակնհայտ է, որ դժվարություններ կլինեն կա[illegible]ված աշխատանքի եւ նոր պայմաններին հարմարվելու հետ, սակայն ավելի կարեւոր է, որ նրանք դադարեն վտանգի ենթարկվել», հայտարարել է Չելինսկին:

Բոսնիայի ներկայացուցիչը զայրացած է

«Վենս-Օուենի ծրագիրը նախկին Հարավսլավիայի տարածքում դնում է երկարաժամկետ եւ մեծական էթնիկական զտումների հիմքերը», «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում հայտարարեց Ռուսաստանում Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի Հանրապետության պաշտոնական ներկայացուցիչ Իբրահիմ Զիկիչը: Նրա խոսքերով, բուն ազգային պատկանելության Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի բաժանումը եւ միատարր գավառների ստեղծումը վատ օրինակ կծառայի բազմազգ պետությունների, օրինակ, Ռուսաստանի համար: Այդ ծրագիրը դանդաղ գործողության ական է Բալկաններում խաղաղության հաստատման գործում, գտնում է Ի. Զիկիչը:

Գրաչովը մեկնում է Հյուսիսային Կովկաս

Ռուսաստանի պաշտպանության [illegible]խարար Պավել Գրաչովը մտադիր է փետրվարի 25-27-ը լինել Հյուսիսային Կովկասի ռազմական օկրուգում: Երեքշաբթի օրը «ԻՖ»-ի եւ ՏԱՍՍ-ի թղթակիցների հետ զրուցելիս նա նշեց, որ մտադիր է «լսել օկրուգի հրամանատարության զեկուցումը Անդրկովկասից դուրս բերվող զորամասերի տեղաբաշխման աշխատանքի մասին»: Նախարարը մտադիր է նաեւ պարզել, թե ինչպես է լուծվում օկրուգի ուժեղացման խնդիրը, որը, Պ. Գրաչովի խոսքերով, պետք է հիմնականը դառնա Ռուսաստանի զինված ուժերում: Պ. Գրաչովը նախատեսում է հանդիպել Աջարիայում եւ Գուդաուտայում [illegible]ղաբաշխված ռուսական զորքերի հետ:

Պատերազմ

Փետրվարի 23-ին, երեքշաբթի օրը, Մոսկվայի [illegible]ենեժնայա հրապարակում տեղի ունեցավ բազմահազարանոց հավաք, որ կազմակերպել էին Ռուսաստանի համայնավարական եւ ազգային-հայրենասիրական [illegible]կազմակերպությունները: Համախմբվածների [illegible]կազմակերպիչների թվում էին Ազգային փրկության ճակատը, Համառուսաստանյան աշխատավորական ժողովը եւ «Աշխատավորական Մոսկվա» շարժումը: Ինչպես «ԻՖ»-ին հայտնեցին միլիցիայի ներկայացուցիչները, ցույցին մասնակցում էր ավելի քան 50 հազար մարդ, մինչդեռ [illegible] մասնակիցների եղույթներում խոսվում էր շուրջ 500 հազարի մասին: Հասարակական կարգի պահպանության նպատակով [illegible] բերվել է ներքին գործերի մարմ[illegible] ավելի քան 1000 աշխատակից:

Ազգային փրկության ճակատի ղեկավարներից [illegible] Ռուսաստանի ժողովրդական պատգամավոր Իլյա Կոնստանտինովը [illegible] կոչ արեց Ռուսաստանում իշխանությունների նկատմամբ քաղաքական անհնազանդության արշավ հայտարարել եւ ստեղծել «ազգային փրկության» կառավարություն, որը, նրա խոսքերով, «պետք է կարգ ու կանոն հաստատի երկրում»:

«Ժողովրդի համբերությունը հատել է, խոսքերի ժամանակն անցել է, եկել է գործողությունների ժամանակը», հայտարարեց Կոնստանտինովը: Այդ կաբինետի առաջնահերթ խնդիրների թվում նա նշեց «կաշառակերներին եւ գողերին» քրեական պատասխանատվության ենթարկելը:

Ընդդիմությունը պահանջում է վերջ տալ «քաոսին» եւ «ազատագրել սեփական ժողովրդին»

«Ռուսաստանյան միասնություն» խորհրդարանային դաշինքի անդամ Միխայիլ Աստաֆեւը հայտարարեց, որ ռուսական իրավունքում չկա սահմանադրական համաձայնության հասկացություն: Նրա խոսքերով, այդ գաղափարը «ժողովրդի թիկունքում մի քանի բարձրաստիճան ղեկավարների դավադրության» հետեւանքն է: Մ. Աստաֆեւը գտնում է, որ ներկայումս ժողովուրդն իրավունք ունի «զենքը ձեռքին պաշտպանելու իր սահմանադրական իրավունքները»:

Լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար Վլադիմիր Ժիրինովսկու խոսքերով, ռուսական բանակը «պետք է ազատագրի սեփական ժողովրդին»: Նա համոզված է, որ նրա ազատագրական առաքելությանն են սպասում Մերձբալթիկայի եւ Անդրկովկասի ժողովուրդները: Նրա պնդմամբ, Ռուսաստանի վարկը հենվում է միայն իր զինված ուժերի եւ միջուկային զորության վրա, որոնցից «աշխարհում ամենքը վախենում են»:

Ազգային փրկության ճակատի ղեկավարներից մեկը՝ ժողովրդական պատգամավոր Սերգեյ Բաբուրինը հայտարարեց. «Մեր «ուսանողից» դրդում են ոչ թե Կրեմլի պարիսպները, այլ դրանց ետեւում գտնվողները»: Նրա կարծիքով, փետրվարի 23-ը պետք է «դառնա Ելցինին» ստիպի ընտրություն կատարել. կամ նա խելքի կգա, կամ էլ ժողովուրդը իր հետեւությունները կանի:

Նախկին ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավոր, ԱՓՃ-ի ղեկավար Սաժի Ումալաթովան ներկաներին կոչ արեց անվստահություն հայտնել նախագահ Բ. Ելցինին:

Հանրահավաքը պատրաստանեց համառուսաստանյան սոցիալական ժողովի բանաձեւը, որով պահանջվում է «պետական դավաճանության, կաշառակերության եւ վնասարարության համար» պաշտոնանկ անել Գրաչովին եւ հեռացնել Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարի պաշտոնից եւ դաշի տալ նրան: Ռուսական հանրություն տալ սոցիալական ժողովի միջնորդությանը այդ պաշտոնում ԽՍՀՄ օդադեսանտային զորքերի նախկին հրամանատար Վլադիսլավ Աչալովին նշանակելու վերաբերյալ:

Հանրահավաքի մասնակիցները կազմեցին Ազգային փրկության կոմիտե (ԱՓԿ): Ըստ այդ մտահղացման, ԱՓԿ-ն պետք է դառնա երկրի յուրօրինակ այլընտրական «ստվերային» կառավարություն:

ԱՓԿ-ի նախագահի դարձավ խորհրդային բանակի նախկին գեներալ-գնդապետ Ալբերտ Մակաշովը, որը ժամանակին անուն էր հանել Միխայիլ Գորբաչովի «վերակառուցման» կուրսի բացահայտ քննադատությամբ:

ԱՓԿ-ի համակարգողներ ընտրվեցին պաշտպանության հարցերի գծով՝ ԽՍՀՄ օդադեսանտային զորքերի նախկին հրամանատար գեներալ Վլադիսլավ Աչալովը, իրավաբանական եւ իրավական հարցերի գծով՝ նախկին դատախազ Վիկտոր Իլյուխինը (որը 1991 թ. օգոստոսյան խռովությունից հետո Մ. Գորբաչովի դեմ քրեական գործ էր հարուցել հայրենիքի դավաճանության մեղադրանքով), տնտեսագիտության գծով՝ ժողովրդական պատգամավորների Կենտրոնի մարզխորհրդի նախագահ Ս. Ամանթուլեւը, արտաքին գործերի գծով Ռուսաստանի գերագույն խորհրդի անդամ Միխայիլ Աստաֆեւը: ԱՓԿ-ի անդամներ դարձան «Ռուսաստանյան միասնություն» խորհրդարանային ընդդիմադիր դաշինքի որոշ անդամներ:

Հանրահավաքում ընդունված որոշմամբ կոչ է արվում ժողովրդական աշխարհագրի շրջանակներ կազմել «օրինական իշխանությունը

➧ տես էջ 8

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Խաիմ Հերցոգը ժամանեց Լոնդոն

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Իսրայելի նախագահ Խաիմ Հերցոգը ժամանեց Լոնդոն, ուր հանդիպումներ կունենա թագուհի Էլիզաբեթի, վարչապետ Ջոն Մեյջորի եւ ընդդիմության ղեկավարների հետ։

Մոսկվան նախազգուշացնում է Սերբիայի նախագահին

Միամիտ կլիներ կարծել, թե Ռուսաստանը թույլ կտա իրեն վիրավորել, հայտարարել է Ռուսաստանի արտգործնախարարության ներկայացուցիչն այն հաղորդումների կապակցությամբ, թե Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչը «ծնծղասել է Բալկաններում Ռուսաստանի խաղաղականությունը»։ Երեքշաբթի օրը ԱԳՆ ներկայացուցչի տարածած հայտարարության մեջ նշվում է, որ Հարավսլավիայի նկատմամբ պատժամիջոցների կիրառման որոշումն ընդունել է համաշխարհային ընկերակցությունը բոլոր կողմերին, այդ թվում նաեւ Բելգրադին խոհեմության կոչելու բազմաթիվ փորձերից հետո։ «Կուզենայինք հիշեցնել, նշվում է փաստաթղթում, որ Ս. Միլոշեւիչը որպես Սերբիայի նախագահ պատասխանատվությամբ կգործի եւ այսուհետեւ նման արտահայտություններ թույլ չի տա Ռուսաստանի հասցեին, որն իր կարելին է անում նախկին Հարավսլավիայի ժողովուրդներին, այդ թվում նաեւ սերբ ժողովրդին խաղաղությունը վերադարձնելու համար։ Այդ դեպքում մեր հետագա գործակցության համար դուռը բաց կմնա», ընդգծվում է հայտարարության մեջ։

Գ. Յակունին. «Ռուս ուղղափառ եկեղեցում գործակալներ չկան»

Մոսկվա։ «Ռուս ուղղափառ եկեղեցում ՊԱԿ-ի գործակալ կրոնավորներ չկան», ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեց հայր Գլեբ Յակունինը։ Նա մասնակցում է Մոսկվայում անցկացվող «ՊԱԿ. երեկ, այսօր, վաղը» միջազգային խորհրդաժողովին։ Նրա խոսքերով, ավելի վաղ տեղ էին գտել ՊԱԿ-ի հետ եկեղեցու գործակցության փաստեր։ Մոսկվայում դրանք ավելի շատ էին եղել, քան գավառներում։ Բնականաբար, գերագույն հոգեւորականության մեջ ՊԱԿ-ի աշխատողների տոկոսը զգալիորեն մեծ էր, ասում է Յակունինը։ Այժմ, նշեց նա, երբ անվտանգության նախարարությունը ՊԱԿ-ի նման ամենազոր կառույց չի հանդիսանում, «կրոնավորներն իրավապահ կառույցների հետ գործակցելու առաջարկություններ չեն ստանում»։

Ընդդիմությունը կհաղթանակի

«Դեն» ընդդիմադիր թերթի գլխավոր խմբագիր Ալեքսանդր Պրոխանովը գտնում է, որ Ռուսաստանում 1993 թ. կլինի հիմնական բեկման տարի։ «Թշնամին կջախջախվի, հաղթանակը մերն է», հայտարարեց նա Պետրոպավլովսկի բնակիչների հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ։ Պրոխանովը նշեց, որ ընդդիմությունը հույս ունի իշխանության գլուխ գալ օրինական ճանապարհով, խորհրդարանական պայքարի եւ ժողովրդական ցույցերի միջոցով։ Պրոխանովի կարծիքով, երկրում բարեփոխումներ չեն իրականացվում, սակայն հենց ընդդիմությունը գա իշխանության գլուխ, կիրականացնի բարեփոխումները «ժողովրդի շահին»։ «Դեն» թերթի խմբագրական կազմը գտնում է, որ եթե Գորբաչովի պաշտոնաթողությունը հավասար է գերմանացիների ... Մոսկվայի ... «սակայն Ստալինգրադը դեռ առջեւում է», խոսացավ Պրոխանովը։

Երկրաշարժ Կաբարդինա-Բալկարիայում

Փետրվարի 22-ին Կաբարդինա-Բալկարիայի մայրաքաղաք Նալչիկի բնակիչները զգացել են ստորգետնյա ցնցումներ 3-4 բալ ուժգնությամբ։ Պյատիգորսկի սեյսմակայանի տվյալներով, երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվում է Վրաստանի տարածքում, որտեղ ստորգետնյա ցնցումների ուժգնությունը հասել է 5 բալի։

Մշակույթ

Ռումինիա. Կոնստանցայի գանձը

Ռումինիայի Կոնստանցա նավահանգստում հնագետները փրկել են անտիկ շրջանի արժեքավոր դամբարաններ, որոնց որմնանկարները համեմատելի են Պոմպեյի որմնանկարների հետ։

1988 թվականին Ռումինիայի Կոնստանցա նավահանգստի արվարձաններում բուլդոզերները հող էին փորում։ Չնայած քաղաքական նեղաշրջումներին, քաղաքի ղեկավարները շարունակում էին շինարարական աշխատանքները եւ ոչ ոք չէր մտածում, որ Հռոմեական կայսրության ամենագեղեցիկ նահանգներից մեկի՝ Փոքր Սկյութիայի մայրաքաղաք Տոմիսի դամբարանների մնացորդները, որոնք թվագրվում են մ.թ. 2-4-րդ դարերով։ Քաղաքը բարգավաճ էր եւ մեծ։ Նավահանգստի հետեւում պարփակված էր աշխարհի ամենամեծ որմնանկարը։ Այդ փառավոր անցյալից տեղական թանգարանում պահպանվել են արձաններ, սկահակներ եւ մի քանի գեղեցիկ սարկոֆագներ։

Բարեբախտաբար, թանգարանի աշխատակից երկու երիտասարդ հնագետներ Կոնստանցին Չերան եւ Միհայ Բուկովալան ներկա էին հողափորման աշխատանքներին։ Ծովափից 100 մետր հեռավորության վրա նրանք կանգնեցրին բուլդոզերները, որոնք բացել էին ուշ անտիկ շրջանի ամենահետաքրքիր դամբարաններից մեկը։ Ամեն ինչ անվնաս էր, սոճու փայտից պատրաստված հինգ դագաղ, մի սկահակ, որը (ինչպես ընդունված էր այն ժամանակաշրջանում) ամփոփում էր երեխայի աճյուն, խեցեղեն եւ զարդեր։ Բայց մանավանդ կային զարմանալիորեն լավ պահպանված որմնանկարներ։ Մուտքի դիմացի պատի վրա պատկերված է խնջույքի նկարը տասնյակի տեսարան։ Սենատորական զգեստով հինգ հյուրեր նստած եւ մեկնված են շեղ գորգերով ծածկված բազմոցի վրա։ Նրանք հավաքվել են նշելու ըստ երեւույթին հայտնի անձանցից մեկի մահը։ Նրանցից յուրաքանչյուրի առջեւ կլոր սեղանի վրա կիսաշրջանաձեւ փռված ... հաց կա։ Մեկն էլ դրված է բացակա անձի համար։ Ամեն կողմում կանգնած ծառաները պատրաստ են գինի մատուցել։ Հավանաբար դա այն ժամանակների հուշն է, երբ հանգուցյալ ազնվականների ընկերները գալիս էին նշելու նրա մահվան տարելիցը։

Մյուս պատերը ծածկված են այնպիսի տեսարաններով, որոնք պետք է հանգուցյալին հիշեցնեին կյանքից մահ անցումը եւ որոշ պատկերացում տային հանդերձյալ կյանքի մասին։ Այսպես, կա երկու սիրամարգ, որոնք խորհրդանշում են հավերժական նորացումը, քանի որ նրանց երփներանգ փետուրներն ամեն տարի ընկնում եւ կրկին աճում են։ Լայն զամբյուղի շուրջը խաղում

են կաքավներ, որոնք երանելի հոգիների խորհրդանիշներն են։ Խաղողի ողկույզներ են երեւում գետին ընկած զամբյուղից, որով ակնարկվում են Դիոնիսոսը եւ իր գինիները, իսկ որկրամոլ նապաստակը խորհրդանշում է առատությունը։ Դա գրեթե զվարթ դամբարան է եւ ծածկված է ներդաշնակ գույներով։ Ներքին ամբողջ հարդարանքը վկայում է, որ Տոմիսի ազնվականները շինարարության ժամանակ հրավիրում էին բարձրակարգ արվեստագետների։

Ռումինացի երկու հնագետները, շարունակելով շինհրապարակի զննումները, այդտեղից մեկ կիլոմետր հեռավորության վրա հայտնաբերեցին մեկ ուրիշ դամբարան, որն ստացավ «աղոթողների գերեզման» անվանումը։ Որմնանկարի վրա պատկերված է աղոթող երկու մարդ։ Նրանց կողքին հանգուցյալը խնջույքի է պատրաստվում առատ սեղանի առջեւ։ Ավաղ, ծովային ջրերի ներթափանցումը սկսել է խաթարել պատերի ծեփը, նույնիսկ բույսերի արմատներ են հայտնվել ճեղքերից եւ անհետացել են առատության զարդանախշերը։ Քիչ հեռվում Սիլիստրայի մոտ (Բուլղարիա) հայտնաբերված մեկ ուրիշ դամբարանի որմնանկար պատկերում է մի զույգ, շրջապատված ծառաներով։ Ընդամենը մի քանի ամսում սեւծովյան ափի այդ շրջանում հայտնաբերվեց արվեստի երեք նշանավոր գործ։

Բայց ինչպե՞ս պահպանել այդ ժառանգությունը։ Չերան առաջին դամբարանի վրա անմիջապես տախտակներով եւ պոլիէթիլենով ժամանակավոր ծածկ կառուցեց։ Նա այնտեղ դրեց այն բոլոր գրանցող սարքերը, որոնք կարողացավ գտնել իր ավերված երկրում։ Ծեփի մի քանի բեկորներ ուղարկեց Ֆրանսիա։ Բանն այն է, որ մի քանի տարի առաջ Չերան Սուասոն քաղաքում մասնակցել էր Հռոմեական որմնանկարների հետազոտությունների կենտրոնի աշխատանքներին, որտեղ արդեն երեսուն տարի գործում է Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի մի հիանալի խումբ։

Խմբի ղեկավար Ալիքս Բարբեն անմիջապես Բուխարեստ մեկնեց իր աշխատակցուհի Ֆլորանս Մոնիեի հետ։ Դամբարանների զննումներից հետո Բարբեն կազմեց ծավալուն զեկուցագիր եւ կարողացավ մշակույթի նախարարությանը համոզել երեք կրթաթոշակ հատկացնել ռումինացի հնագետների վերապատրաստմանը, քանզի հազվագյուտ են հռոմեական թեմատիկ եւ գեղեցիկ որմնանկարները։ Ամենից հաճախ անտիկ շրջանի նկարները կատարում էին որմնապաստառի դեր, պատերը ծածկելով զարդանախշերով։ Եռանդուն Ալիքս Բարբեն Ֆրանսիայում, Սիցիլիայում, Հորդանանում, Լիբիայում եւ այլուր փորձում է փրկել այն բոլոր որմնանկարները, որոնք համեմատելի են Պոմպեյի հանրահայտ որմնանկարների հետ։ Դա մի դարաշրջան էր, երբ ստեղծվեց գրեթե ամեն ինչ՝ բնանկար, նատյուրմորտ, դիմանկար եւ իրականության խաբկանք ստեղծող նկար։ Հարկավոր է շտապել։

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Ընդամենը մեկ միլիոն 700 հազար դոլար

Շախմատի աշխարհի առաջնության Գարի Կասպարով-Նայջել Շորթ մրցախաղը տեղի է ունենալու հավակնորդի հայրենիքում՝ Մանչեսթրում (Անգլիա), օգոստոսին։

Մրցախաղը կազմակերպել ցանկացող բազմաթիվ քաղաքներ իրար ետեւից հրաժարվեցին այդ մտքից, ըստ երեւույթին անհրաժեշտ գումարներ չհավաքելու պատճառով։ Իսկ սկզբում շատերը շատ խոստումներ էին տալիս, նույն թվում եւ անգլիացի մի շարք ֆինանսիստներ, ասելով, որ եթե իրենց հայրենակիցը ձեռնոց նետի աշխարհի չեմպիոնին եւ մրցախաղը տեղի ունենա Անգլիայում, ապա իրենք պատրաստ են զոհողությունների։ Բայց հենց բանը հասավ գործին, ամեն ինչ փոխվեց։ Փաստն այն է, որ մրցախաղի մրցանակային հիմնադրամը կազմում է ընդամենը մեկ միլիոն 700 հազար ամերիկյան դոլար։ Մրցախաղն իրենց մոտ կազմակերպել ցանկացող մյուս թեկնածուները անհամեմատ մեծ գումարներ են առաջարկել, չնայած որ աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովը համաձայնվել է նույնիսկ խաղալ հավակնորդի հարկի տակ։ Հավանաբար դա չի վիրավորում Կասպարովին, որը վստահ է, որ կպահպանի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը։ ■

Իոսելիանին կրճատում է հաշիվը

Շախմատի կանանց աշխարհի առաջնության Ժուժա Պոլգար-Նանա Իոսելիանի հավակնորդուհիների սուպերեզրափակիչ մրցախաղի 6-րդ պարտիան, որը մնացել էր անավարտ Իոսելիանիի մեկ զինվորի առավելությամբ, ավարտվեց վերջինիս հաղթանակով։ Հաշիվը կրճատվեց։ 3,5:2,5 հաշվով կրկին առջեւում է Ժուժա Պոլգարը։ Մրցախաղն իր օգտին ավարտելու համար մնացած 2 պարտիաներում նրան անհրաժեշտ է վաստակել մեկ միավոր։

Ն. Իոսելիանի–Ժ. Պոլգար

2-րդ պարտիա

Թագուհու գամբիտ

1. d4 d5 2. ձf3 ձf6 3. c4 dc 4. ձc3 c6 5. a4 փf5 6. e3 e6 7. փ:c4 փb4 8. 0-0 ձbd7 9. Թe2 փg6 10. e4 փ:c3 11. bc ձ:e4 12. փa3 Թc7 13. Նfc1 0-0-0 14. a5 Աb8 15. փe7 Նde8 16. փh4 Աa8 17. փd3 Թf4 18. a6 b6 19. g3 Թf5 20. ձe1 Թd5 21. փc4 Թh5 22. Թb2 փf5 23. փe2 Թh6 24. f4 f6 25. փf3 e5 26. d5 g5 27. dc ձdc5 28. c7 Թg7 29. fg fg 30. Թd2 Թ:c7 31. Թ:g5 փd7 32. Նd1 փc6 33. Թh6 Աb8 34. ձc2 Նhf8 35. փh5 ձ:c3 36. Նd6 Նc8 37. ձb4 փa8 38. Նf6 Ն:f6 39. Թ:f6 ձb3 40. Նe1 Թc5+ 41. Թf2 Թ:b4 42. փf6 փc6 43. փ:e5+ Աa8 44. փf3 ձe4 45. փf4 Նd4, սպիտակները հանձնվեցին։ ■

Լուրերի հոսքից

Բասկետբոլ. Մարտի 3-ին բասկետբոլի միջազգային ֆեդերացիան (ՖԻԲԱ) մտադիր է իր հերթական նիստում քննարկել նաեւ Աբովյանի «Հայաստան»-ի հարցը, որին, ինչպես հայտնի է, ՖԻԲԱ-ն որակազրկել էր։ Ֆեդերացիայի նիստին ներկա գտնվելու համար պատրաստվում է Մյունխեն մեկնել «Հայաստան» ակումբի նախագահ Հ. Սարգսյանը։

43-րդ անգամ հանդիպեցին պրոֆեսիոնալ բասկետբոլի արեւմուտքի եւ արեւելքի աստղերի հավաքականները։ Ամեն տարի դա կազմակերպվում է բասկետբոլի ազգային ասոցիացիայի հերթական առաջնությունից հետո։ Համառ, անզիջում եւ ինչպես միշտ, գրավիչ մրցավեճն այս անգամ ավարտվեց արեւմուտքի աստղերի հաղթանակով 135:132 հաշվով։

Ֆուտբոլ. ԱՄՆ-ում իր մրցաշրջագայությունն է շարունակում ֆուտբոլի աշխարհի 1994 թ. առաջնության ընտրական հերթական խաղին նախապատրաստվող Ռուսաստանի հավաքականը, որն ընդգրկված է եվրոպական 5-րդ խմբում եւ հերթական ընտրական հանդիպումն անցկացնելու է ապրիլի 14-ին։ Այդ օրը մրցակցի հարկի տակ ուժերը չափելու է Լյուքսեմբուրգի հավաքականի հետ, որին իր մոտ հաղթել էր 2:0 հաշվով։ Ռուսաստանի հավաքականը 2-րդ ստուգողական հանդիպումն անցկացրեց աշխարհի առաջնության կազմակերպիչ երկրի՝ ԱՄՆ-ի հավաքականի հետ։ Խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 0:0։ Սկզբում 1:0 հաշվով հաղթել էր Ռուսաստանի ընտրանին։ ■

Բաժինը վարում է ՄԻՀՐԱՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Հույժ գաղտնի գործադիր մարմիններից

Գիտական բացատրություն

Էկոնոմիկայի նախարարության մասնագետներից հաջողվեց պարզել, որ երեւանի աղբակույտերի չհացումը բացատրվում է ոչ այնքան նորընտիր քաղաքապետի եռանդուն աշխատանքով, որքան աղբարտադրության տեմպերի թուլացմամբ՝ երեւանցիների գնողունակության անկման հետեւանքով։

Նոր ավանդույթներին կանաչ ճանապարհ

Թեպետ մի փոքր ուշացումով, սակայն շատ կարեւոր նախաձեռնությամբ է հանդես եկել լուսավորության նախարարությունը. գալիք ամանորից անցկացվելու է «Լավագույն ծառահատ» մրցույթ-ստուգատես։ Հայտնի է, մասնավորապես, որ հաղթողներին պարգեւատրելու նպատակով պատվիրվել են արտասահմանյան կացիններ։ Նախարարությունը մտադիր է ուսումնական ծրագրերում նախատեսել «ծառահատման հոգեբանություն եւ էթիկա» առարկան, ինչպես նաեւ սահմանել դպրոցի տնօրենի տեղակալի հաստիք՝ ծառահատման գծով։

Գարունը կգա

Նույն նախարարության կոլեգիայի որոշմամբ մարտի 1-ին գարուն է գալու՝ անկախ կլիմայական պայմաններից։

Չարժե հուզվել

Հավաստի աղբյուրներից տեղեկացել ենք, որ ՀՀ բնության պահպանության եւ շրջակա միջավայրի նախարարությունը դեռեւս չի լուծարվել։

Բախտը չի բերում

Արտակարգ իրավիճակների վարչության պետ Ստեփան Բաղալյանը վերջերս հրապարակավ դժգոհություն է հայտնել, թե՝ Հայաստան աշխարհում ի վերջո երբ է մի կարգին արտակարգ իրավիճակ լինելու, որ ԳԽ ... պատգամավորներն ըստ արժանվույն գնահատեն իր գլխավորած վարչության դերն ու նշանակությունը եւ մեծարեն բյուջեով արվող հատկացումները։

Ինչպես առասպելական փյունիկ

Հիդրոմետ ծառայությունը հիշեցնում է մեր վշտահար համաքաղաքացիներին, որ փողոցային տեղանիշներն անցյալ տարվա հունվարի սկզբին նույնպես անհետացել էին, սակայն վերստին հայտնվեցին ապրիլի սկզբին։

Մշակութային կյանքի նորություններից

Հաշվի առնելով ձգձգվող ցրտերը, մշակույթի նախարարությունը որոշել է կինոթատրոնների դռները փակել՝ հանել իբրեւ վառելափայտ։ Այս ձեռնարկումը երկու ազգանվեր է, քանի որ նախատեսված է դատարկ դահլիճները վերափոխել սառցադաշտերի, դրանով իսկ վերածնել հայկական գեղասահքի երբեմնի փառքը։

Իմաստուն եզրակացություն

Երեւանի Հանրապետության հրապարակում թափուր մնացած հայտնի պատվանդանը զբաղեցնելու նպատակով ստեղծված քաղխորհրդի հատուկ հանձնաժողովը, քննության առնելով բազում նախագծերը եւ բազմազան հավակնորդների բոլոր արժանիքները, հանգել է պարզ եւ հանճարեղ մի լուծման. պատվանդանը մեկական ժամ տրամադրվելու է նախագծերի հեղինակներին եւ կենդանի հավակնորդներին՝ նախապես առաջադրված կեցվածքներ ընդունելու հանձնառությամբ։

«Մենեջերի կարիերան»

Կառավարության մամուլի կենտրոնից տեղեկացանք, որ նախկին վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը սկսել է գրել «Կառավարչական էթիկա» հուշագրությունը։

ՎԱԼԵՐԻ ՄԻՐՈՅԱՆ
«Սուլոց» գործակալության անօրեն տնօրեն

digitised by A.R.A.R.@

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

"Mercury - Onaisis"

Արժեզրկման անկառավարելի ընթացքի եւ փախստականների ֆինանսական շահերի պաշտպանության բացակայության պայմաններում ՀՀ անշարժ գույքի առք ու վաճառքի առաջատար «Mercury» ձեռնարկությունը եւ «Onaisis co. ltd» ֆինանսական ֆիրման բնակչության լայն խավերին հնարավորություն են տալիս շահույթ ստանալ հանրապետությունում ամենաբարձր տոկոսով՝ ամսական 20 տոկոս, ներդնելով իրենց ֆինանսական միջոցները անշարժ գույքի հետ կապված առեւտրական գործարքների մեջ:

Ֆինանսական միջոցների ներդրման նվազագույն ժամկետը 3 ամիս:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԴՐԱՄ Է
ՏՎԵՔ ՄԵԶ ԺԱՄԱՆԱԿ ԵՎ ԴՈՒՔ ՇԱՏ ԴՐԱՄ ԿՍՏԱՆԱՔ

Mercury ENTERPRISE

ONAISIS CO. LTD

հեռ. 594630, 594632
ՀՀ, ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա պողոտա, «ԱՆԻ» հյուրանոց, N°N° 630, 632,

PUBLIART

Բանակ

ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ԲՈՂՈՔՈՒՄ ԵՆ ԿԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնը (ԼՎԿ) փետրվարի 22-ին հայտարարություն է տարածել, որտեղ բողոք է ներկայացվում ռեսական հեռուստաընկերության ղեկավարությանը: Փետրվարի 21-ին լրատվական-վերլուծական կենտրոնում տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում լրագրողներին ներկայացվել են տեսաժապավեններ, որոնք նկարահանել է կենտրոնի զինվորական օպերատոր Բաքեկ Գուլիեւը Աղդերեի (Մարտակերտի) շրջանի Ումուդլու եւ Հաթերք գյուղերում (նկարահանված մարտիկների մի մասը հաջորդ օրը զոհվել են մարտում): Այս նյութերի եւ մամուլի ասուլիսի արդյունքների հիման վրա պատրաստվել էր մի ժապավեն՝ հանրապետական հեռուստատեսությամբ ցուցադրելու համար: Սակայն, ընդգծվում է հայտարարությունում, հեռուստաալիքի նախագահ Մ. Խանլարովը հրաժարվել է երկրում ժամանակ հատկացնել՝ ժապավենը ցուցադրելու համար: Պաշտպանության նախարարության ԼՎԿ-ն համարում է, որ հեռուստաալիքի ղեկավարության գործողությունները «ազգային բանակին բարոյական մեծ վնաս են հասցնում»: Նման վերաբերմունքը կրկին վկայում է, որ «զինվորական կադրերը եւ բանակը Ադրբեջանում ծավալված քաղաքական խաղում խաղալիքներ են», նշվում է հայտարարությունում: **ՆՏ**

Ռուսաստան

Մառնեուլի շրջանի ադրբեջանցիների հայտարարությունը

Վրաստանի Մառնեուլի շրջանում բնակվող ադրբեջանցիները մտադիր չեն շրջանի տարածքով Հայաստան մտնող գազամուղի պայթեցումներին, ասվում է երեկ, փետրվարի 24-ին տեղացի ադրբեջանցիների «Ղեյրաթ» ընկերության տարածած հայտարարության մեջ, տեղեկացնում է «ԻՖ»-ը: Փաստաթղթի համաձայն, պայթյունները «քաղաքագետների ձեռքի գործն են, որոնց նպատակն է գժտեցնել Վրաստանում ապրող ադրբեջանցիներին եւ վրացիներին, Վրաստանում ստեղծել եւս մեկ թեժ կետ»:

«Ղեյրաթ»-ը, ընդգծվում է հայտարարության մեջ, կձգտի պարզել պայթյունների իսկական պատճառը, ինչը «կնպաստի Մառնեուլի շրջանում ապրող վրացիների, ադրբեջանցիների եւ հայերի բարեկամության ամրապնդմանը»:

Զարմանալի է, թե ինչու՞ վրաստանաբնակ ադրբեջանցիները լոկ երրորդ պայթյունից հետո սկսեցին չքմեղանալ: Վրացինե՞րը ստիպեցին, թե յուրայինները... ■

Լուսեր Չաոր

Ռուս-ուկրաինական նոր վեճ

Ուկրաինայի վարչապետ Լեոնիդ Կուչման մտադիր է ուրբաթ օրն իր միջինասիական շրջագայության ավարտից անմիջապես հետո Մոսկվա այցելել ռուսական գազի մատակարարումների շուրջ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի հետ բանակցելու նպատակով: Ուկրաինական ռադիոյին տված հարցազրույցում երեկ առավոտ Լ. Կուչման նշեց, որ փետրվարի 25-ից Ուկրաինային գազի մատակարարումը դադարեցնելու ռուսական «Գազպրոմի» որոշումը ընդամենը խոշոր կոնցեռնի որոշում է եւ ոչ թե կառավարության: Մինչդեռ Ուկրաինայի փոխվարչապետ Վասիլի Եվտուխովը գտնում է, որ այդ վճիռը պայմանավորված է ոչ թե տնտեսական, այլ քաղաքական նկատառումներով: Նրա խոսքերով, այդ է վկայում փետրվարի 23-ին «Իզվեստիա»-ում հրապարակված տեղեկությունը Ուկրաինայի վրա տնտեսական ճնշման գործադրման վերաբերյալ: Եվտուխովը հույս է հայտնել, որ ռուսական գազի գների հարցը կստանա «քաղաքակիրթ լուծում»: **ԻՖ**

ԽՄԿԿ 29-րդը մարտի 26-ին

Ինչպես տեղեկացնում է «Նորոգված ԽՄԿԿ» ԿԿ կազմկոմիտեի մամուլի կենտրոնը, մարտի 26-ին նախատեսվում է անցկացնել ԽՄԿԿ 29-րդ համագումարը: Փետրվարի 23-ին հրապարակված հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ ծրագրվում է վերաստեղծել ԽՄԿԿ-ն ոչ թե որպես մեկ այլ կուսակցություն, այլ որպես նախկին ԽՍՀՄ բոլոր հանրապետությունների կոմկուսները համախմբող կազմակերպություն, այսինքն՝ նոր Կոմինտերն: Համագումարում կփոխվի ԽՄԿԿ անվանումը: **ԻՖ**

Մոսկվայում 10 հազար անլեգալ օտարերկրացի

Ռուսաստանի Ներքգործնախարարության տվյալների համաձայն, ներկայումս Մոսկվայում «փաստորեն անլեգալ վիճակում» են գտնվում Աֆղանստանի, Հնդկաստանի, Իրաքի, Իրանի, Սոմալիի մոտ 10 հազար քաղաքացիներ: Ներքին գործոց մարմինները գտնում են, որ այդ կարգի զաղթյալների հետ «ուղղակիորեն կարելի է կապել քաղաքների տարածքում շրջապտույտ սպառնալիքի աճը, հրազենի, ինչպես նաեւ առավել հանդուգն հանցագործությունների հոսքի ուժեղացումը»: Ներքին գործոց մարմինները օրերս բացահայտել են 1992 թվականից մերձմոսկովյան 4 առողջարաններում Սոմալիի, Իրաքի եւ Աֆղանստանի 650-ից ավելի քաղաքացիների տարանցիկ կեցության փաստը, որոնց մեջ հայտնաբերվել են սպիդի վիրուսակիրներ, ինչպես նաեւ վարակիչ մենինգիտով հիվանդ անձինք: **ԻՖ**

Ընկերա

Թուրք նախարարի տեսակետը

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Թուրքիայի էներգետիկայի նախարարը հայտարարել է, որ նախկին ԽՍՀՄ-ի հարավով անցնող գազատարներն ու նավթամուղները պետք է անցնեն բոլոր երկրների, այդ թվում նաեւ Հայաստանի տարածքով: Նախարարը գտնում է, որ նշված հաղորդակցության միջոցների վրա պետք է հաստատել միջազգային ուժերի վերահսկողություն: Նա ընդունել է, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը խանգարում է նման ծրագրերի իրականացմանը, սակայն Թուրքիան շարունակում է կողմնակից լինել այս ծրագրին, համաձայն որի բուրժուական գազը Բալկաններ կտարվի Թուրքիայի հյուսիս-արեւելյան տարածքներով: ■

«Դավիթ Անհաղթ» հումանիտար համալսարանի ռեկտորատը խնդրում է բոլոր այն դասախոսներին, ովքեր դասավանդում են համալսարանում, ս.թ. մարտի 1-ին ներկայանալ համալսարանի կենտրոն ժամը 11-12-ը: Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Արհմիությունների տուն, 1-ին հարկ, 13 սենյակ:

Ռեկտորատ

«Արամ Խաչատրյան» ֆիլհարմոնիկ սրահ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

68-րդ համերգաշրջան, 4485-4486 հայոց թվական

Համերգաշրջանի հովանավորն է
Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը

28 փետրվարի

Նվիրվում է Վարդանանց տոնին

ՌԻԽԱՐԴ ՎԱԳՆԵՐ Նախերգանք «Մայստերզինգերներ» օպերայից

ԷԴՎԱՐԴ ԼԱԼՈ «Իսպանական սիմֆոնիա» ջութակի եւ նվագախմբի համար (Դալիլա Մովսիսյան)

ԼՅՈՒԴՎԻԳ ՎԱՆ ԲԵԹՀՈՎԵՆ Սիմֆոնիա թիվ 3

Դիրիժոր՝ ՆՈՐԱՅՐ ԱՌՄԱՆ (Կանադա)

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր
ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Սկիզբը ժամը 14:00

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում:

Մոսկվա

Գորբաչովին «հավերժական նզովք եւ խայտառակություն»

Նախկին ԽՍՀՄ նախագահի դատավարության համար «ժողովրդական վեչեի դումայի» նախաձեռնությամբ կազմված այսպես կոչված «ժողովրդական ատյանը» Մոսկվայում հնգօրյա աշխատանքից հետո Միխայիլ Գորբաչովին դատապարտեց «հավերժական նզովքի եւ խայտառակության»: Նա մեղադրվում է ԽՍՀՄ սահմանադրությունը խախտելու եւ չկատարելու, պետության շահերին կանխամտածված կերպով դավաճանելու եւ տնտեսավարման համակարգը փլուզելու համար: Բացի դրանից, նրան մեղադրում են այն բանում, որ «օտարերկրյա տերությունների աջակցել է տեղային եւ տարածաշրջանային հակամարտությունների սանձազերծման գործում, որոնք կարող են հանգեցնել երրորդ համաշխարհային պատերազմի, ինչպես նաեւ վերացրել է աշխարհի հետպատերազմյան կառուցվածքի համակարգը եւ խախտել Յալթայի ու Պոտսդամի համաձայնագրերը»: Ատյանը Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի ժողովուրդներին կոչ է արել սկսել «Բելովեժյան դավաճանների քաղաքական, քաղաքացիական եւ քրեական հետապնդում»: Նախկին ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդներին եւ արտասահմանյան երկրների քաղաքացիներին ատյանի հղած դիմումով պահանջվում է դադարեցնել ամեն տեսակ կապերը Մ. Գորբաչովի եւ նրա հաստատության հետ, նրան զրկել բոլոր պարգեւներից, այդ թվում խաղաղության Նոբելյան մրցանակից: **ԻՖ**

Ռուսաստան

Ընդդիմությունը պահանջում է...

Սկիզբը էջ 6

պաշտպանելու եւ քննադատական վարչակարգի հաստատմանը միտված հակաժողովրդական հեղաշրջումը կանխելու նպատակով»: Որոշման մեջ անձնապես նախազգուշացվում են Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը, պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը եւ Մոսկվայի քաղաքագլուխ Յուրի Լուժկովը, ինչպես նաեւ «բոլոր նրանք, ովքեր պատրաստ են հակաօրենսդրական հետապնդելու հանցավոր հրամաններ արձակել»:

Նույն օրվա երեկոյան Սանկտ-Պետերբուրգի Դվորցովայա հրապարակում «Աշխատավորական Լենինգրադ» շարժման եւ «Մերոնք» ազգային-ազատագրական շարժման նախաձեռնությամբ անցկացվել է սակավամարդ հանրահավաք (մոտ 2 հազար մասնակից) խորհրդային բանակի եւ ռազմածովային նավատորմի օրվա առթիվ: Մասնակիցները պաստառներ պահանջում էին Ելցինի հրաժարականը, ինչպես նաեւ աջակցություն Իրաքին եւ Սերբիային: Հրապարակ էին բերվել Վլադիմիր Լենինի եւ Իոսիֆ Ստալինի դիմանկարներ:

Հանրահավաքում ընդունված բանաձեւում նշվում է, որ «Ելցինի հանցախումբը բանակին դավաճանելուց անցել է դրա ոչնչացմանը, դրանով իսկ թուլացնելով երկրի պաշտպանական զորությունը եւ Ռուսաստանի ինքնիշխանությունը»: **ԻՖ**

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 58...

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 20 000. Գասաիշ 1456. Ստորագրված է տպագրության՝ 24.2.1993

digitised by A.R.A.R.@